

Genesis 4:1-16 | Een goede broer/zus

Broers en zussen: fijn om te hebben, maar niet altijd makkelijk. Hoe ga je als broers/zussen met elkaar om? Familieruzies zijn in ieder geval niet nieuw: in het eerste mensengezin loopt een ruzie tussen broers gruwelijk uit de hand. Onze grote Broer laat zien dat het ook anders kan!

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Deze preek is gehouden in een aangepaste dienst voor verstandelijk beperkten.

Liturgie

Welkom en aansteken kaars

Trafficlight: -Opwekking 82 (Kom laat ons zingen vandaag)

-Opwekking 764 (Zegekroon)

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: DNP Psalm 133 : 1 en 2

Gebed

Preek met lezing: Genesis 4 : 1 – 16 BGT

Trafficlight: -This Little Light of Mine

-Geloofsbelijdenis

Gebed

Mededelingen

Collecte

Zingen: LvK Gezang 481 : 1, 2, 3 en 4

Zegen met 4-stemmig gezongen 'Amen'

Trafficlight: vrije keuze

Een goede broer/zus

Inleiding

dia 1 – Bert van Leeuwen

Is er hier iemand die weet wie deze man is?

(Bert van Leeuwen)

Hij is alweer meer dan 30 jaar te zien op TV.

Wie noemt er eens een programma dat hij heeft gepresenteerd?

dia 2 – familiediner

Eén van die programma's, misschien wel zijn bekendste, is 'het familiediner.'

In dat programma probeert Bert van Leeuwen familieruzies op te lossen.

Bijvoorbeeld ruzies tussen broers en zussen

die elkaar al meer dan 10 jaar niet meer gezien hebben.

Veel van die ruzies zijn heel klein en onnozel begonnen.

Doordat iemand iets heeft gezegd wat niet zo aardig was.

Of doordat iemand steeds probeert zijn zin te krijgen, ook al heeft 'ie het zelf niet door...

Zulke kleine dingen gaan een eigen leven leiden,

en voor je het weet willen broers en zussen elkaar nooit meer zien.

Je moet het maar durven:

proberen zulke families weer bij elkaar te brengen.

Dat doet Bert van Leeuwen dus in 'het familiediner'.

En het lukt hem verrassend vaak:

broers en zussen die elkaar nooit meer wilden zien

geven elkaar eindelijk weer een dikke knuffel.

dia 3 – Genesis 4:1-16

Vandaag gaat het over zo'n familieruzie.

Een ruzie die ook voor Bert van Leeuwen een pittige klus zou zijn.

Het is een ruzie in de allereerste mensenfamilie:

het gezin van Adam en Eva.

Laten we het lezen, uit Genesis 4:1-16.

dia 4 – een goede broer/zus

Wat een treurig verhaal!

Dit is niet zomaar even een familieruzie:

de ene broer vermoordt de andere...

Vandaag gaat het over familie, over broers en zussen.

Van Kaïn leren we hoe het niet moet.

Maar hoe dan wel?

Hoe ben je een goede broer of zus?

Voor de vaste bezoekers van de kerkdiensten hier:

deze preek is een preek in de serie over relaties.

Vorige week ging het over verkering en huwelijk,

vandaag dus over de relatie tussen broers en zussen.

1. Concurrenten

dia 5 – wedstrijd

Twee broers dus.

Kaïn is de oudste, Abel de jongste.

Toen ze nog klein waren hebben ze vast samen gespeeld.

Tikkertje, voetballen, boomhutten bouwen.

Samen hebben ze papa Adam geholpen op het land.

Toch is het ergens misgegaan. Maar waar?

Het probleem is dat Kaïn overal een wedstrijd van maakt.

Er kan er maar één de beste zijn, en dat is natuurlijk Kaïn!

Want Kaïn is de oudste, en het lievelingetje van mama Eva.

Natuurlijk, Eva houdt ook van Abel,

maar op Kaïn is Eva echt trots:

Kaïn is een echte man, hij is de toekomst van de familie.

Kaïn wil altijd de beste zijn.

Of het nu gaat om een spelletje 'mens-erger-je-niet',

of om wie de beste zoon is.

Altijd weer wil Kaïn winnen.

Hij vindt het maar lastig dat hij een broertje heeft.

Hij ziet Abel als zijn grote concurrent.

dia 6 – offer

Dat gaat mis als Kaïn eens een keer niet wint.

Vandaag is Abel de beste!

Kaïn en Abel zijn groot geworden.

Ze brengen allebei een offer aan God.

Voor Kaïn is ook dit een wedstrijd:

hij wil dat God hem de beste vind.

Maar God ziet zijn offer niet eens!

God heeft alleen maar oog voor Abel en zijn offer.

Dat kan Kaïn niet hebben.

Abel mag niet winnen!

Wat is nou eigenlijk het verschil tussen die 2 offers?

Je zou het zo kunnen zeggen:

Kaïn offert aan het einde van de maand –

als Kaïn weet hoe veel hij over heeft, kan God ook nog wat krijgen.

Abel offert aan het begin van de maand –

hij geeft eerst het beste aan God,

zonder dat hij weet of hij die maand wel genoeg heeft.

Kaïn wil iets ván God: dat God hem de beste vindt,

Abel doet iets vóór God: hem het beste geven.

God ziet het, en Kaïn is stik jaloers.

Zo ontstaan ruzies vaker.

Als de een de beste wil zijn.

Als je elkaar als concurrent ziet, als tegenstanders.

Wie wil nou niet het lievelingetje zijn?

We willen toch allemaal graag de beste zijn?!

2. Uit de weg!

dia 7 – supermarktoorlog

Toch kan er maar een de beste zijn.

En als je dat niet bent, kun je 2 dingen doen:

zorgen dat jij de beste wordt, of je concurrent uit de weg ruimen.

Met je concurrent ga je het gevecht aan.
Net zoals supermarkten altijd blijven vechten om klanten:
als de Albert Heijn veel klanten heeft,
verlaagt de Jumbo de prijzen,
zodat de klanten weer naar de Jumbo gaan.

dia 8 – jaloers

Abel heeft het nooit zo bedoeld,
maar toch is hij de grote concurrent van Kaïn geworden.
En Kaïn wil daar wat aan gaan doen.
God heeft het door.
Hij ziet aan Kaïn dat hij slechte plannen maakt.
Daarom gaat God met Kaïn in gesprek:
'Kaïn, waarom ben je zo boos?
Doe toch geen domme dingen!
De duivel wil graag dat je Abel uit de weg ruimt,
luister toch niet naar hem!'

Maar Kaïn luistert niet naar God.
Daarvoor is Kaïn te jaloers.
Het gaat al lang niet meer om een offer.
Dat offer zal Kaïn een zorg wezen.
Maar dat Abel Gods lievelingetje is...
Kaïn heeft het altijd al gedacht.
Want zo gaat dat: als je eenmaal jaloers bent,
dan ga je overal wat achter zoeken...
Kaïn is razend, en niet meer voor rede vatbaar.

dia 9 – broedermoord

'Kom Abel, laten we een eindje lopen, net als vroeger.'
Abel heeft niets door en gaat mee.
Hij hoopt dat ze weer goede broers kunnen zijn.
Maar Kaïn wil zijn concurrent uit de weg ruimen.
Abel moet dood.
Dan zal Kaïn Gods lieveling zijn!

Niet dus.

Het lost niets op.

God gaat weer naar Kaïn.

'Wat heb je gedaan?

Dacht je echt dat je zo je problemen kon oplossen?

Kijk dan: het bloed van je broer ligt hier op de grond!

Verdrijf Kaïn, ik wil jou hier niet meer zien.'

Toch blijft God mild, straft hij niet genadeloos hard.

Als Kaïn bang is, belooft God dat hij hem zal beschermen.

Kaïn, de eerste moordenaar, mag iets van Gods genade ervaren.

3. Onze Broer

dia 10 – kruis

Wij hebben ook een broer.

Hij heet Jezus.

Hij is zo'n broer die altijd beter is.

Wij willen misschien de beste zijn, maar Jezus is de beste!

De lieveling van zijn Vader, en hij maakt geen enkele fout.

Hij is zo perfect dat het irritant is.

Je zou hem zomaar als concurrent kunnen zien,

die uit de weg geruimd moet worden.

Dat is precies wat met Jezus gebeurde.

De leiders van het Joodse volk,

de beste gelovigen die er waren,

werden jaloers op Jezus.

Dat zouden ze natuurlijk nooit toegeven,

ze zouden zeggen dat Jezus met God spotte,

maar eigenlijk waren ze jaloers.

Zo jaloers dat Jezus dood moest.

Aan het kruis met hem!

Wij hebben een broer.

Hij is de beste.

Wij hebben hem uit de weg geruimd.

Zijn bloed roept, net als het bloed van Abel.

Het staat in Hebrëen 12:

'De eerste mens die gedood werd, was Abel.

Zijn verhaal wordt nog steeds verteld.

Maar de dood van Jezus is veel belangrijker.

Want door het bloed van Jezus
geldt nu Gods nieuwe afspraak met de mensen.'
Abels bloed roept om wraak, Jezus' bloed om vergeving!

dia 11 – beschermer

Jezus is een goede Broer.

Hij zegt niet: 'ik hoef toch niet op mijn broer te passen?'

Natuurlijk wel: daar ben je broers voor!

Deze broer wil jou beschermen.

Door zijn bloed mag ook jij een lieveling van God zijn!

Durf jij het deze broer niet te zien als concurrent,

maar als jouw beschermer?

4. Wat voor broer/zus ben jij?

dia 12 – broederschap

Wat zijn wij, mensen, toch snel jaloers!

Maar Jezus wil je daarvan bevrijden.

Hij wil je leren een goede broer en een goede zus te zijn.

In je familie, maar misschien nog wel meer in de kerk.

Want Jezus noemt de kerk zijn nieuwe familie,

die veel belangrijker is dan onze families.

Wat voor broer, wat voor zus, ben jij?

Geef de duivel geen kans,

zoals Kaïn dat deed.

Laat je niet wijs maken

dat je broer of zus, in je familie of in de kerk, een
concurrent is,

waar je een wedstrijdje mee moet doen.

Nee, echte broers en zussen,

die willen het mooiste in elkaar naar boven halen.

Kijk maar naar Jezus.

Jezus wil niets liever

dan dat de Vader net zo veel van jou houdt als van hem.

Daar geeft Jezus alles voor op, zelfs zijn leven.

Haal dus het mooiste in elkaar naar boven.

Zodat als Jezus ons vraagt: 'waar is je broer?'

je niet als Kaïn antwoord: 'ik hoef toch niet op mijn broer te passen.'

Juist wel, en Jezus geeft het goede voorbeeld.

Jezus is onze grote broer.

Voor hem hoef je geen wedstrijdjjes te doen:

hij houdt van ieder evenveel.

Dat is genade.

Amen.

Genesis 24:67b | Op zoek naar je lief

Hoe kies je een partner voor het leven? En als je gekozen hebt: hoe houdt je het vol? Het ideaal in Nederland is nog altijd een partner voor het leven. Het verhaal van Isaak en Rebekka kan daarbij helpen.

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 355

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: LvK Psalm 136 : 1, 2, 3, 4 en 13

Leefregels

Zingen: Kids Opwekking 17

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Genesis 24 : 1 – 67

Zingen: GKB Psalm 105 : 1 en 6

Preek over Genesis 24 : 67b
Zingen: LvK Gezang 114 : 1 en 2
Kinderen terug
Onderwijs en viering avondmaal
Zingen: GKB Gezang 108
Gebed
Mededelingen
Collecte
Zingen: Opwekking 734
Zegen

Op zoek naar je lief

Inleiding

dia 1 – keuzestress

Vandaag is het thema: 'op zoek naar je lief.'

Wat dat zoeken heel moeilijk maakt,

is de eindeloze lijst van keuzemogelijkheden.

Als er weinig te kiezen valt, is het makkelijk kiezen.

Maar als er zo veel te kiezen is,

hoe weet je dan nog dat je de goede keuze maak?

Dat heet keuzestress.

dia 2 – autoscout

Vooraf bij grote keuzes wil ik goed kiezen.

Bijvoorbeeld als we een andere auto kopen:

als ik een paar duizend euro uitgeef,

dan wil ik er wel de perfecte auto voor terug!

Dus stel ik een uitgebreide lijst met eisen op,

zoals de ruimte die we nodig hebben

en de maximale gebruikskosten,

reken ik het helemaal door,

en dan weet ik weer dat ik Volvo wil rijden...

Dan begint het pas:

mijn eisen invullen op autozoeksites,

want er staat natuurlijk veel meer te koop dan wat de plaatselijke autohandelaren op voorraad hebben, en dan begint het wachten op die ene gouden kans! Zo kan ik maanden zoet zijn voor de perfecte auto.

Is die auto dan echt perfect? Nee!

Het kan altijd beter!

Dat is het verlamme van keuzes.

Heb je net een keuze gemaakt, zie je toch nog weer iets beters,

en dus ben je nooit tevreden.

dia 3 – op zoek naar je lief

Natuurlijk gaat het vandaag niet over hoe je een auto zoekt.

Het gaat over de liefde.

Dat doen we vanuit een heel kort zinnetje

uit dat lange hoofdstuk: Genesis 24:67b:

‘Hij nam haar tot vrouw en ging van haar houden.’

Thema vandaag is: op zoek naar je lief.

In de dubbele betekenis van het woord:

het gaat over hoe je een vriend of vriendin kiest,

maar ook over hoe je elkaar in een relatie blijft zoeken.

Helaas lopen relaties soms stuk.

Misschien luister je vandaag wel met die oren.

Zit je niet te wachten op een succesverhaal over de liefde.

Dan wil ik je 2 dingen meegeven om toch te luisteren:

1: liefde is nooit één en al succes,

en 2: dat de praktijk weerbarstig is,

is nog geen reden om het mooie bijbelse verhaal over relaties

maar helemaal niet meer te vertellen.

1. Houden van je lief

dia 4 – houden van je lief

Ik vind het een fascinerend zinnetje:

‘hij nam haar tot vrouw en ging van haar houden.’

Vooraf die volgorde: eerst wordt Rebekka Isaaks vrouw,

daarna gaat Isaak van haar houden.

Hun huwelijk begint niet met liefde,
in hun huwelijk krijgt liefde de kans om te groeien!

dia 5 – toen: Isaak en Rebekka hadden geen keuze
Dat het in het geval van Isaak en Rebekka
niet met liefde begint, dat is nogal logisch.
Het lijkt erop dat op de dag
dat deze twee elkaar voor het eerst ontmoeten,
ze direct trouwden, of in ieder geval nog dezelfde week.
Want Rebekka is aan Isaak uitgehuwelijkt.

In onze samenleving is veel weerstand tegen uithuwelijken:
het is een grondrecht dat je zelf een partner kunt kiezen.
Ik wil dat uithuwelijken ook niet idealiseren.
Het is een zegen van onze tijd
dat we de vrijheid hebben onze eigen keuzes te maken.
Wat zitten er nog altijd veel meisjes gevangen in huwelijk
waar ze zelf nooit een keuze in hebben gehad.

Isaak en Rebekka laten zien dat het ook anders kan.
Dat uitgehuwelijkt worden niet per definitie een slecht
huwelijk betekent.
Nee, Isaak en Rebekka hebben geen keuze.
Of ze het met elkaar zien zitten, daar hebben ze niets over in
te brengen.
Ze nemen het zoals het is:
'vanaf nu ben jij mijn lief, dus ik ga van je houden.'

dia 6 – nu: op zoek naar de perfecte partner
Nee, uithuwelijken is niet ideaal,
maar zoals het bij Isaak en Rebekka gaat, is mooi!
Zet het eens tegenover hoe het bij ons gaat.
Isaak en Rebekka hebben niets te kiezen,
bij ons zijn de keuzemogelijkheden juist eindeloos.
Het ideaal in Nederland is nog altijd
dat je een partner vindt waar je de rest van je leven bij
blijft.
Zo'n partner kies je maar 1 keer, dus er hangt nogal wat van

je keuze af.

Zie tussen al die huwelijkskandidaten maar eens die ene te vinden

die voor jou de perfecte kandidaat is.

En durf je daar dan maar eens levenslang aan te verbinden, met een belofte van levenslange trouw.

Dat wordt dus op het stadhuis ook niet meer beloofd, het 'tot de dood ons scheidt' klinkt alleen nog in de kerk.

Eenmaal getrouwd blijkt je lief toch niet de perfecte partner te zijn,

en zie je in anderen wat je in je eigen lief mist...

Wij zoeken niet zomaar een partner, maar die ene, die perfecte kandidaat,

en dat is vragen om problemen!

dia 7 – kiezen van je lief te houden

Nu is Rebekka zeker met zorg uitgekozen,

ze is niet zomaar de eerste de beste,

maar dat is niet de reden dat Isaak van haar gaat houden.

Wanneer Isaak Rebekka voor het eerst ziet,

weet hij het gewoon: 'dit is mijn vrouw,

met haar zal ik de rest mijn leven delen,

dus ik ga van haar houden.'

Dat is geen keuze voor een dag.

Het is de kunst het tijdens je relatie vast te houden.

Om elke dag weer te kiezen: ik ga van hem, ik ga van haar houden.

Om, net als Isaak, tevreden te zijn met de partner die je hebt,

in plaats van steeds om je heen te kijken

om te ontdekken dat je partner niet perfect is.

Wij kunnen ons helemaal gek laten maken door alle opties.

Het verhaal van Isaak en Rebekka biedt dan een mooi tegenwicht:

het is niets om je voor te schamen als je helemaal gaat voor je lief,

als je van je lief gaat houden, en daar elke dag weer voor kiest.

Nee, dat past niet in een wereld waar overspel als avontuurtje wordt gepresenteerd.

Maar ik geloof echt dat houden van je lief, tevreden zijn met die ene man of vrouw die je hebt, veel gelukkiger maakt dan steeds om je heen te kijken, op zoek naar iemand die nog perfecter bij jou past.

Ik denk dat het zoeken naar een perfecte partner uiteindelijk een vlucht is.

Als jij en je partner perfect voor elkaar moeten zijn, dan verdien je elkaars 'liefde'.

Maar echte liefde is veel moeilijker.

God heeft geen enkele reden om ons lief te hebben, en toch houdt hij van ons – dat is genade!

Vinden we dat misschien te pijnlijk?

2. Hoe weet je wie de ware is?

dia 8 – hoe weet je wie de ware is?

Maar hoe zoek je dan een lief?

Hoe weet je dat iemand de ware is, waar je de rest van je leven bij wilt blijven?

dia 9 – Isaak en Rebekka: voor elkaar bestemd

Bij Isaak en Rebekka is dat heel duidelijk.

Isaak en Rebekka zijn door God aan elkaar gegeven, daarom weten ze van elkaar dat ze de ware zijn, en kunnen ze kiezen van elkaar te gaan houden.

'Als God wil dat wij bij elkaar horen, dan gaan we ervoor!'

Daarom ook dat lange verhaal over Abrahams knecht die in opdracht van zijn meester een vrouw voor Isaak gaat zoeken.

Abraham heeft alle vertrouwen dat God meegaat op reis:

God zal ervoor zorgen dat de knecht een geschikte vrouw zal vinden.

Abrahams knecht gaat nog een stapje verder:

hij bidt om een vrouw voor Isaak, en weet precies wat voor

vrouw dat moet zijn.

'God,' zegt hij, 'als ik zo'n meisje tegenkom, dan weet ik dat u haar voor Isaak hebt bestemd.'

En ja hoor, hij is nog niet eens klaar met zijn gebed, of precies dat meisje komt op hem af.

Als ze dan ook nog aan Abraham verwant blijkt te zijn, is het helemaal duidelijk: Gó d wil Rebekka voor Isaak. Met die boodschap gaat de knecht naar Laban en Betuël, Rebekka's broer en vader, en dan wordt het snel geregeld.

Isaak en Rebekka zijn voor elkaar bestemd, gemaakt om van elkaar te houden.

Dat is een unieke situatie.

Abraham had Gods belofte dat uit hem een groot volk zou komen. Nu is Isaak de erfgenaam en staat het ontstaan van het volk Israël op het spel.

Daar grijpt God rechtstreeks in.

Meestal doet God dat niet.

Voor Isaak en Rebekka is het geen vraag of ze de ware voor elkaar zijn, maar hoe kun je het in je eigen situatie weten?

dia 10 – als je getrouwd bent: door God verbonden

Ik geloof niet dat Hanneke en ik voor elkaar bestemd waren, dat zij degene is met wie ik wel móest trouwen.

Ik geloof dat God vrijheid geeft bij het kiezen van een partner.

Ik had een ander tegen het lijf kunnen lopen.

Wél geloof ik dat Hanneke de ware voor mij is en dat zij mij door God gegeven is.

In Matteüs 19 geeft Jezus onderwijs over het huwelijk.

Hij zegt: 'wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.'

Ben je getrouwd, dan ben je door God aan elkaar verbonden.

Dan is je huwelijkspartner degene om van te houden.

dia 11 – als je single bent: er is niet 1 ware

Maar als je single bent?

Ik geloof dus niet dat er 1 ware voor jou bestemd is.

Je komt iemand tegen, op wat voor manier dan ook,
er is een klik en het kan wat worden.

dia 12 – 2 aandachtspunten: geloof

Uit het verhaal van Isaak en Rebekka

kun je wel 2 aandachtspunten halen voor het zoeken naar een
lief.

Het eerste is dat Abraham zijn knecht 1 heel duidelijk
criterium meegeeft:

het meisje voor Isaak moet een meisje zijn met ontzag voor
God.

Het mag geen meisje zijn uit Kanaän, met haar eigen goden.

Ze moet bereid zijn te verhuizen naar een onbekend land,
dat door God aan Abraham en zijn nageslacht is beloofd.

Misschien klink ik hopeloos ouderwets, dat moet dan maar,

maar je maakt het jezelf wel heel moeilijk om toegewijd te
zijn aan God

als je partner niets van God wil weten.

Ik zeg niet dat het verboden is,

ik zeg ook niet dat het niet goed kan gaan,

soms mag je je partner zelfs bij God brengen,

maar denk er niet te licht over!

dia 13 – mening omgeving

Het tweede aandachtspunt is dat uithuwelijken.

Ik kwam de volgende uitspraak tegen:

‘wij laten de keuze van een huwelijkspartner over aan degenen
van wie je waarschijnlijk het minste kunt verwachten
dat ze een verstandige beslissing nemen.’

Nee, ik wil niet terug naar het uithuwelijken.

Zelf kunnen kiezen is echt een zegen!

Maar ik denk dat we er dit wel uit mogen meenemen:

bij het kiezen van een partner

doet de mening van bijvoorbeeld je ouders en je vrienden er
ook toe!

Wees niet zo eigenwijs hen te negeren!
En als je dan iemand gevonden hebt,
dan mag je ook zo vrijmoedig zijn om te zeggen
dat het de ware is en dat God jullie aan elkaar gegeven heeft.

3. Als de liefde tegenvalt

dia 14 – als de liefde tegenvalt

Ik noemde het in het begin al: veel relaties lopen stuk.
Je groeit steeds verder uit elkaar.
De liefde valt nogal eens tegen.

dia 15 – elke relatie is moeilijk!

Dat geldt niet alleen voor relaties die mislukken!

Het speelt in élke relatie.

Elke relatie wordt door zonde moeilijk gemaakt.

Elke relatie heeft ermee te maken

dat wij, mensen, van nature geneigd zijn eerst ons eigen
belang veilig te stellen,

en pas dán het belang van de ander te zoeken.

In zekere zin ben je in elk huwelijk vreemden van elkaar.

Daarin is geen verschil tussen stellen die scheiden en stellen
die bij elkaar blijven.

In het huwelijk van Isaak en Rebekka speelt het ook.

Wat ik een heel triest dieptepunt vind,

is dat Rebekka haar zoon Jakob opjut Isaak te bedriegen,
zodat Jakob de zegen krijgt, en niet Esau.

Wat zijn Isaak en Rebekka dán ver uit elkaar gegroeid!

Gelukkig zie je daarna wel weer eensgezindheid tussen die
twee,

maar denk niet dat hun huwelijk vanzelf ging.

dia 16 – blijf geloven in echte liefde

Maar wat als het echt niet lukt?

Wat moet je dan met dit verhaal over van elkaar houden?

Er is niemand die scheiden mooi vindt.

Het doet altijd pijn.

Het ideaal is prachtig, de praktijk weerbarstig.

Het is niet Gods bedoeling, maar het gebeurt wel.
Ook daar weet de bijbel alles van.
Maar word niet cynisch over het huwelijk
en het mooie verhaal dat de bijbel over liefde vertelt!
Het is het waard om voor te vechten!

dia 17 – want God geeft alles voor zijn lief!
Want God zelf vecht ervoor!
Je hoeft God niets te vertellen over tegenvallende liefde.
God heeft ook een lief: wij.
Niet bepaald de perfecte kandidaat voor God,
een lief die al Gods liefde waard zou zijn.
En toch blijft God erin geloven!
Toch geeft Jezus alles om zijn bruid, de christelijke
gemeente, voor zich te winnen,
om van haar te houden en haar mooi te maken.
Voor Jezus zijn wij de ware!
Dat verzin je toch niet?!
Laten wij dan in al ons gestuntel met de liefde
beginnen bij zijn liefde!

4. Ga voor je lief!

dia 18 – ga voor je lief
'Isaak nam Rebekka tot vrouw en ging van haar houden.'
Laat dat een aanmoediging zijn om voor je lief te gaan.

dia 19 – single: laat je niet verlammen
Als je vrijgezel bent: laat de keuzestress je niet verlammen.
Natuurlijk, een man of vrouw voor het leven,
die kies je maar een keer.
Maar de perfecte partner bestaat niet.
Daar hoef je ook niet wanhopig naar te zoeken.
Als de basis goed is, je een klik hebt,
maar ook wat ik zei over je geloof kunnen delen
en over de mening van je omgeving,
als de basis goed is, moet je niet te bang zijn.
Ga er gewoon voor!

dia 20 – getrouwd: investeer in elkaar
Als je getrouwd bent: investeer in elkaar.
Gevoelens gaan altijd met vlagen:
de ene dag voel je meer liefde dan de andere.
Soms voel je ook meer de verleiding om je heen te kijken,
en wordt je misschien zelfs verliefd op een ander.
Dat houd je niet tegen, maar als je het merkt:
laat het een wake-up-call zijn,
om weer van je eigen lief te gaan houden,
zoals Isaak en Rebekka daarvoor kiezen.
Durf je dat?
Het is een levenslange opdracht: zoek elkaar, ga van elkaar
houden.

dia 21 – Christus gaat voor zijn bruid!
Ga voor je lief, zoals Christus gaat voor zijn bruid.
Zometeen gaan we het avondmaal vieren,
en daarin mogen we Christus' vasthoudende liefde ervaren.
Hij bereidt een prachtige bruiloft voor.
Laat het avondmaal je verlangen naar hem prikkelen.
Hoe het je in de liefde ook vergaat,
hij laat je niet los, dus ga voor hem!
Amen.

Genesis 50:15-21 | Vrij zijn

Jezus maakt je vrij. Maar hoe ga je met je vrijheid om? Jozefs broers zijn door Jozef vergeven, maar blijven rondlopen met hun verleden. Dat is tragisch. Jezus heeft jou ook al lang vergeven. Durf je dat aan te grijpen?

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 733

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 8 : 1, 3 en 4

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Genesis 49 : 29 – 50 : 21

Zingen: Psalm 32 : 1 en 2

Preek over Genesis 50 : 15 – 21

Zingen: LvK Gezang 90 : 2, 10 en 11

Kinderen komen terug

Leefregels

Zingen: Opwekking 575

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 121 : 1, 3 en 4

Zegen

Vrij zijn

Inleiding

dia 1 – Nice

Ongeveer een jaar geleden waren Hanneke en ik een weekend in Nice.

Met z'n tweeën.

Ik denk dat dat sinds Daniël is geboren, bijna 4 jaar geleden, niet meer is gebeurd.

Wel eens een middag of avond met z'n tweeën weg, maar niet een heel weekend.

De kinderen logeerden bij mijn ouders, dus waren wij vrij.

Hmm, dat klinkt wel heel negatief,

maar met kinderen moet je wel altijd rekening houden, en dat hoefde dat weekend dus even niet.

Wat ga je met die vrijheid doen?

Hanneke en ik hebben de vrijheid aangegrepen.

We hebben alles gedaan wat we met twee peuters nooit zouden doen.

Om te beginnen de reis:

's ochtends om half 5 op Schiphol wachten op een vliegtuig.

Tja, dan ben je een weekend vrij, en dan ga je jezelf op die manier martelen...

Vervolgens in Nice zelf:

eerst maar eens rustig een terrasje pakken, daarna uren slenteren door de stad.

Thuis hebben we een ijzeren ritme: 12:30 lunch, 15:30 koffiepauze en 18:00 maaltijd.

Daar kwam nu uiteraard niets van terecht.

Normaal gaan de jongens om 19:00 naar bed,

nu verlieten wij op dat tijdstip het hotel op zoek naar een leuke eetgelegenheid.

Zonder schuldgevoel dat we eigenlijk thuis zouden moeten zijn.

dia 2 – fiets

De volgende dag hebben we fietsen gehuurd.

Levensgevaarlijk!

Frankrijk is niet zo fietsvriendelijk als Nederland.

Fietspaden houden opeens op,

en dan moet je je maar redden in het drukke verkeer.

De wegen zijn smal, de auto's zijn breed en rijden hard.

Dan is tegen de helling op fietsen een hele onderneming!

In ieder geval niet geschikt om met kleine kinderen te doen.

dia 3 – zwart

Op zondag naar een Franse kerkdienst,

een dienst waar ik nog steeds van onder de indruk ben, maar waar we met kinderen niet waren geweest.

En tenslotte als zuinige Hollanders afgesloten

door de 6,5 kilometer naar het vliegveld

niet de bus te pakken, maar te lopen.

We hebben onze vrijheid met beide handen aangegrepen.

Maar zo vanzelfsprekend is dat niet.

We hadden ook in ons strakke ritme kunnen blijven,
terwijl dat nergens voor nodig was.

We hadden ons kunnen beperken tot kindvriendelijke
activiteiten,
terwijl we met z'n tweeën waren.

dia 4 – vrij zijn

Dat is het verhaal van Jozefs broers:

zij grijpen hun vrijheid niet aan.

Jozef heeft hen vergeven dat ze hem hebben verkocht,
maar ze lopen nog altijd met hun schuld rond.

Vanochtend gaat het over vrij zijn: wat doe je ermee?

Grijp jij je vrijheid aan?

1. Twijfelen aan genade

dia 5 – twijfelen aan genade

De broers van Jozef doen dat niet.

Ze durven niet te geloven dat ze vrij zijn.

Het verleden blijft hen maar achtervolgen.

Altijd blijft er het stemmetje dat hen aanklaagt:

'wat jullie gedaan hebben is onvergefelijk'.

Ze twijfelen aan genade.

dia 6 – angst om je verleden

Ze hebben lang rondgelopen met hun schuld.

22 Jaar hebben ze het geheim met zich meedragen.

Maar uiteindelijk kwam het aan het licht,

en Jozef heeft zijn broers vergeven.

Sinds dat moment is er veel gebeurd.

De hele familie Jacob is verhuisd naar Gosen, een gebied in
Egypte.

Ze wonen er nu al 17 jaar.

De oude Jacob is net overleden,

en dan steekt dat spook uit het verleden weer de kop op.

Jacob, de verbindende schakel in de familie, is er niet meer.

De broers worden bang voor Jozef.

Ja, Jozef had gezegd dat alles goed is, maar meende Jozef dat eigenlijk wel?

Was het niet om Jacob een goede oude dag te bezorgen?

Nee, ze vertrouwen Jozef niet.

Toen ze in Egypte kwamen wonen, was het voor hen 'zand erover':

het verleden kun je niet terug draaien, maar je kunt wel proberen het te vergeten.

Maar echt vergeten zijn ze het nooit.

En ze geloven er niets van dat Jozef het wel is vergeten.

Daarom smeden ze een plan.

Ze sturen een bericht naar Jozef.

Ja, een bericht: ze durven zelf Jozef niet onder ogen te komen.

Om hun bericht wat meer gewicht te geven presenteren ze het als een verzoek van Jacob.

Misschien dat Jozef naar zijn overleden vader nog luistert.

Ze wijzen er ook nog even op dat ze dienaren van God zijn: hen kun je toch geen vergeving weigeren?

Als ze even later voor Jozef verschijnen, kruipen ze voor hem en zijn ze bereid zijn slaaf te worden.

dia 7 – niet kunnen geloven in vergeving

Wat is dat toch met die broers?

Het probleem is dat ze niet kunnen geloven in genade.

Als zij in Jozefs schoenen zouden staan, zouden zij ook niet vergeven hebben.

Zoals de waard is vertrouwt hij zijn gasten.

Sterker nog: ze hebben het zichzelf nooit vergeven.

Daarom komt het niet bij hen op dat Jozef hen wel vergeven heeft.

Daarom blijven ze het verleden maar meezeulen.

Het is nog niet zo makkelijk om in genade te geloven.

Vorige week hoorden we dat God met je verder wil, wat je verleden ook is.

Maar kun je dat wel geloven?

Is vergeving niet te makkelijk?

Moet je niet jezelf eerst maar eens bewijzen?

Waarom zou God met mij verder willen?

Ik weet genoeg redenen waarom hij dat niet zou willen.

Net als de broers kan ik maar moeilijk mijzelf vergeven.

Als er iemand kritisch is op mij, dan ben ik het zelf wel.

Jullie kunnen van alles over mij denken, misschien wel heel lelijke dingen,

en toch geloof ik dat ik zelf mijn grootste aanklager ben.

Niet omdat ik een laag zelfbeeld heb,

maar omdat ik mijzelf het beste ken.

Genade? Dat is moeilijk te geloven.

Je fouten blijven je achtervolgen!

2. Genade maakt vrij

dia 8 – genade maakt vrij

Het is een tragisch verhaal.

Genade is geen wrede grap.

Genade is niet 'zand erover, en over zoveel jaar zien we wel weer verder.'

Echte vergeving bestaat: genade maakt vrij!

dia 9 – het doet pijn als genade niet wordt aangenomen

Als Jozef het bericht van zijn broers krijgt, is hij er niet blij mee.

Jozef denk niet: 'eindelijk vragen ze me om vergeving.'

Nee, Jozef moet ervan huilen.

Hij hééft hen al lang vergeven, 17 jaar geleden al.

Waarom hebben zijn broers dat niet aangegrepen?

Al 17 jaar geleden heeft Jozef hen verklaard dat ze vrij zijn van hun schuld.

Waarom gedragen ze zich dan nog altijd

alsof er nog met een verleden moet worden afgerekend?

De broers zijn vrij maar ze gedragen zich er niet naar.

Om het even weer te vergelijken met dat weekendje in Nice:

als Jozefs broers zo'n weekend zonder de kinderen zouden hebben gehad,

hadden ze zich gedragen alsof de kinderen mee waren.
Zaten ze 's avonds om 19:00 in de hotelkamer,
omdat ze gewend zijn 's avonds thuis te blijven.
Ze zijn vrij, maar ze pakken de vrijheid niet aan.
Ze blijven hangen in hun verleden.

Het is niet mooi dat de broers nu nederig bij Jozef komen.
Dat ze zelfs Jozefs slaven willen worden.
Dat zou een terechte straf zijn:
door hun toedoen was Jozef slaaf geworden.
Maar het is het laatste wat Jozef wil horen.
Hij hééft hen al lang vergeven.
Wat doet het Jozef pijn dat zijn broers nog steeds bang voor
hem zijn,
dat het niet bij hen opkomt dat Jozef hen écht vergeven heeft.
Het brengt Jozef in tranen, en het zijn geen vreugdetranen.
En dan is het Jozef die zijn broers troost.
Een hartverscheurend moment.

dia 10 – aangetekende post

Wat doet het pijn als je het beste met mensen voorhebt,
maar dat ze het niet zien, en dat ze bang voor je zijn.
Ik las ergens een verhaal, het zou waargebeurd zijn,
over iemand die aan tien verschillende mensen geld had
uitgeleend.
Hij wilde van die leningen af zijn, en besloot ze kwijt te
schelden.
Om er zeker van te zijn dat zijn bericht zou overkomen,
stuurde hij het per aangetekende post.
Negen van de tien schuldenaars waren te bang om de brief te
lezen,
en de brieven kwamen ongeopend retour...
Pijnlijk, als mensen je goedheid niet vertrouwen.

dia 11 – je doet jezelf tekort als je in je verleden blijft
hangen

Voor God is dat ook pijnlijk.
Hoe kan hij jou ervan overtuigen

dat je niet met een schuldgevoel hoeft rond te lopen?
Dat Gods genade voor jou is, en dat die genade je vrij maakt?
Gods genade is echt, zijn vergeving is geen
'zand erover, maar misschien scheppen we het zand er wel weer
eens vanaf'.

Als je zo over God denkt, als je de vrijheid van genade niet
aangrijpt,

dan doe je God tekort.

Jozef moet huilen als zijn broers zo over hem denken.

God huilt ook als je twijfelt aan zijn genade,
en blijft rondlopen met je verleden.

Paulus schrijft in Galaten 5:

'Christus heeft ons bevrijd opdat wij in vrijheid zouden
leven;

houd dus stand en laat u niet opnieuw een slavenjuk opleggen.'

God wil niet dat je jezelf als slaaf bij hem aanbied, God wil
jou als zijn kind!

God werkt niet zoals de Anonieme Alcoholisten,
waar je wordt ingeprent dat eens een alcoholist altijd een
alcoholist is.

Waar je steeds weer benoemt: 'ik ben alcoholist'.

Voor God ben je niet je verleden, dat bepaalt niet wie je
bent.

Je bent niet je fouten, je schuldgevoel,
je wanhopige pogingen iemand te zijn die de moeite waard is.

Genade bepaalt wie je voor God bent:

je bent vrij, je bent zijn kind!

3. Het kwaad onschadelijk gemaakt

dia 12 – het kwaad onschadelijk gemaakt

Hoe is dat mogelijk?

Hoe is vergeving mogelijk?

Waar blijven je fouten, je verleden?

Waar blijft de schuld van Jozefs broers?

Genade betekent dat het kwaad onschadelijk wordt gemaakt.

Het geheim van vergeving lees je in Genesis 50:19-20:

'Ik kan toch Gods plaats niet innemen?

Jullie hadden kwaad tegen mij in de zin,
maar God heeft dat ten goede gekeerd.'

Dit is de kernboodschap van de hele geschiedenis van Jozef:
God heeft het kwaad ten goede gekeerd.

Dán kun je iets van vergeving begrijpen.

dia 13 – door God gebeurt uit iets kwaads iets goeds
Eerst maar weer Jozef.

Hij weet hoe moeilijk zijn broers genade kunnen accepteren.

Daarom zegt Jozef meer, zegt hij waarom hij niet anders kan
dan genadig zijn.

Dat is niet omdat Jozef zelf zo'n vergevingsgezind persoon is.

Jozef wijst direct naar God: God is het die gaat over
vergeving en genade.

Wat de broers hebben gedaan is absoluut niet goed te praten,

en Jozef probeert het ook niet: 'jullie hadden kwaad tegen mij
in de zin'.

Maar Jozef ziet Gods hand: door Gods genade is uit iets kwaads
iets goeds gebeurt.

Als God het kwaad onschadelijk heeft gemaakt,

wie is Jozef dan om niet te vergeven?

dia 14 – inenting

Dat is hoe God werkt:

hij maakt het kwaad onschadelijk door het ten goede te keren.

Misschien kun je het vergelijken met een inenting.

Dat is wat mij betreft al een verschrikking op zich,

maar waar het om gaat is dat bij een inenting
een heel klein beetje van een virus wordt ingespoten.

Zo weinig dat je er niet ziek van wordt,

maar dat je lichaam wel stoffen gaat maken om dat virus
onschadelijk te maken.

Je krijgt iets slechts in je lichaam,

maar je lichaam maakt er iets moois van:

dat je niet meer vatbaar bent voor dat virus.

Zo zou je je het kunnen voorstellen

dat het kwaad ten goede wordt gekeerd.

dia 15 – het kruis: al het kwaad ten goede gekeerd

Daarom vergeeft Jozef zijn broers.

Maar waarom wil God met jou verder?

De reden is precies hetzelfde: God heeft het kwaad ten goede gekeerd.

Dat is het wonder van het kruis.

Aan het kruis balt al het kwaad van de wereldgeschiedenis zich samen,

het kruis is de wereld die tegen God zegt: 'wegwezen, we willen u niet!'

Jozef overkwam het dat zijn broers hem afwezen,

Jezus wist van tevoren dat hij niet welkom was.

Maar hij laat alle kwaad over zich heen komen.

Hij weet dat dat de weg is om het kwaad onschadelijk te maken.

Jouw fouten, jouw verleden, ze zijn door Jezus al onschadelijk gemaakt.

God wil niet terug achter het kruis.

Jezus is niet gekruisigd zodat jij je kunt blijven wentelen in schuldgevoel.

God heeft het kwaad ten goede gekeerd.

Later zegt Paulus, in Romeinen 8,

dat dat ook geldt voor al het kwaad dat ons overkomt.

'Voor wie God liefhebben,' schrijft Paulus, 'draagt alles bij aan het goede.'

Dat betekent niet dat overal een bedoeling achter zit.

Het betekent wel dat het kwaad niet het laatste woord heeft:

God heeft dat kwaad al onschadelijk gemaakt.

Soms kun je, midden in het kwaad, iets van God merken!

4. Grijp je vrijheid aan

dia 16 – grijp je vrijheid aan

Gods genade is echt.

Bij God geen addertjes onder het gras.

Als hij vergeeft is het klaar.

Hij wil je als zijn kind, hij wil dat je vrij bent.

Dus grijp die vrijheid aan!

dia 17 – ‘zand erover’ werkt niet

‘Zand erover’ lijkt makkelijker.

Want genade, dat is best een pijnlijke zaak.

Voor ‘zand erover’ hoef je het kwaad niet zo serieus te nemen:

je doet gewoon alsof het nooit gebeurd is.

Met genade is het een heel ander verhaal:

genade neemt het kwaad serieus.

Genade neemt mijn fouten serieus.

Genade is confronterend.

Toch is ‘zand erover’ waardeloos.

Het lijkt misschien een goede optie,

maar je verleden en je schuldgevoel blijven je maar achtervolgen,

net als dat bij Jozefs broers gebeurt.

Je blijft bang voor wat God over je denkt,

je blijft twijfelen aan de liefde van Jezus.

Terwijl hij je al lang vergeven heeft!

Blijf toch niet hangen in het verleden,

daar heb je alleen jezelf maar mee.

Door Jezus ben je vrij gemaakt!

Ontvang dat, zonder reserve, omarm zijn genade, grijp je vrijheid aan!

Je bent niet je misstappen.

dia 18 – houd rekening met je valkuilen

Nee, ik bedoel niet dat je als alcoholist maar een café moet instappen,

omdat je nu eenmaal vrij bent van je verleden.

Die anonieme alcoholisten hebben wel een punt:

als je eens aan alcohol verslaafd bent geweest,

zal het altijd een valkuil van je blijven.

Houd rekening met je valkuilen!

Als je valkuil is, ik noem maar wat, geld te verduisteren,

zorg er dan voor dat je niet in een positie komt

waarin je bij het geld van een ander kunt.

Dat geldt voor alle zwakke plekken:
alcohol, drugs, seks, eerzucht, macht, noem maar op.
Maar genade betekent dat die zwakke plekken niet bepalen wie
je bent!

dia 19 – durf jij vrijheid aan te grijpen?
Hoe weet je of je leef van 'zand erover' of van genade?
Een goede test is of iets taboe is.
Als niemand van je verleden mag weten,
laat staan erover mag beginnen,
dan is de kans groot dat je niet voor genade hebt gekozen,
maar voor de weg van 'zand erover'.
Bij genade hoort een zekere openheid,
omdat de zonde niet meer aan je knaagt.

Hoe je 'zand erover' in genade verandert?
Eigenlijk hoef je daar niet zoveel voor te doen.
Kijk maar naar Jozef en zijn broers: het is al lang vergeven!
Jozef verwacht niet nog iets van zijn broers.
De broers hebben het alleen nog nooit aangenomen.
Jezus heeft je al lang vergeven,
heeft jouw kwaad al lang onschadelijk gemaakt.
Durf jij die vrijheid aan te grijpen?
Amen.

Genesis 45:5 | Een nieuw begin

Schuldgevoelens zijn niet prettig. We leven liever alsof er
niets aan de hand is. Maar hoe confronterend schuld ook is,
bij Jezus mag je verder. Hij is vooruit gestuurd naar een
nieuw begin.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: GKB Gezang 156 : 1 en 4

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalmen voor Nu 16

Leefregels

Zingen: Psalm 130 : 1, 2 en 4

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Genesis 44 : 14 – 45 : 5

Zingen: Psalm 133 : 1

Preek over Genesis 45 : 5

Zingen: Opwekking 378 : 1, 2, 4 en 5

Kinderen komen terug

Onderwijs avondmaal (formulier 2)

Viering

Zingen tijdens viering: LvK Gezang 360 : 1, 2 en 3

Gebed

Collecte

Zingen: GKB Gezang 111

Zegen

God wil met je verder

Inleiding

dia 1 – videoband

Een paar weken geleden waren mijn ouders 30 jaar getrouwd.

Dat is natuurlijk reden voor een feestje.

Met de familie zijn we naar het Dolfinarium geweest,

en 's avonds zaten we uitgeteld op de bank.

Tot mijn moeder bedacht dat er nog ergens filmmateriaal van

hun bruiloft moest zijn.
Dus we hebben smakelijk gelachen
om hoe vreemd mensen er in de jaren '80 uitzagen.

Toen we toch bezig waren
kwamen er beelden van het 12,5-jarig huwelijksjubileum langs.
En dan zie je dus opeens een jongere versie van jezelf.
Best confronterend...

Eerst kwamen mijn zusjes in beeld.
Zij waren toen 9 en 6 jaar en deden een poging te snookeren.
Lachen, gieren, brullen natuurlijk.
Het is een wonder dat die snookertafel het heeft overleefd...

Geen huwelijksjubileum zonder stukjes,
dus hadden mijn zusjes en ik, met hulp van een buurvrouw,
een stukje voorbereid over hoe het er thuis aan toeging.
We hadden wekenlang op het stukje geoefend,
ik zat toen zelf in groep 8 en mijn meester was ook op het
feest,
dus ik ging extra mijn best doen om een hoofdrol te krijgen in
de groep-8-musical,
en toen moest mijn jongste zusje natuurlijk dichtklappen.
Ze was haar tekst vergeten,
of had per ongeluk iets verkeerd gezegd ofzo.
Totaal niet belangrijk, maar in mijn ogen wel.

Toen ik het weer terug zag,
schaamde ik me plaatsvervangend voor de Mark van toen...
Ik werd namelijk boos op mijn zusje.
Ze snapte toch wel dat je op zo'n belangrijk moment
het niet kunt maken om je tekst te vergeten?
Iedereen zat vol aandacht naar ons te kijken!
Echt, zo confronterend om naar jezelf te kijken
als je geen geduld hebt en je zusje afsnauwt met:
'neehee, snap het dan, je moet eerst dit zeggen.'
Dat dat zusje bijna in tranen uitbarst doet er niet toe...

dia 2 – een nieuw begin

Herinneringen kunnen best confronterend zijn.

Je kunt je schamen voor wat je lang geleden hebt gedaan.

Dat is ook wat met de broers van Jozef gebeurt:

zij worden geconfronteerd met hun verleden.

Maar ze leren ook dat ze opnieuw mogen beginnen.

Dat is het thema vanochtend: een nieuw begin.

1. Confronterend!

dia 3 – confronterend!

Een confronterend verhaal dus.

Maar niet alleen voor de broers: ook voor ons.

Vandaag gaan we voor de vierde keer met Jozef bezig,

en elke keer mochten we ontdekken dat Jezus op Jozef lijkt.

Maar dat is niet het hele verhaal:

helaas lijken wij op de broers...

dia 4 – leven alsof er niets aan de hand is

Het is alweer 22 jaar geleden.

22 Jaar hebben de broers niets van Jozef gehoord.

Maar Jozef is nooit écht weg geweest.

De broers hadden gedacht dat alles makkelijker zou zijn zonder Jozef.

Ze komen bedrogen uit.

Hun vader, Jacob, wordt een verbitterd man.

De broers zijn niet alleen van Jozef af, ze zijn ook hun vader kwijtgeraakt.

Elke dag worden ze geconfronteerd met hun verleden.

Het leek zo'n goed plan, maar nu leven ze met een schuldgevoel.

Terugdraaien gaat niet, dus proberen ze er maar het beste van te maken.

Met elkaar praten ze er nooit over.

Ze proberen te leven alsof er niets aan de hand is.

En, dat moet gezegd, ze slagen er heel aardig in.

Een buitenstaander zal hun geheim niet snel ontdekken.

Leven alsof er niets aan de hand is: dat herken ik.

Nadenken over zonde, over schuld, dat is vermoeiend.
Je zou er depressief van worden.
Nee, we genieten liever van het leven,
en houden onszelf graag voor dat we nog helemaal niet zo slecht zijn.

dia 5 – de confrontatie

Maar dan worden de broers geconfronteerd met hun verleden.
Er heerst hongersnood, en Jacob stuurt zijn zonen er op uit om graan te kopen in Egypte.

Het is al de tweede keer dat ze deze reis maken.

Beide keren komen ze op audiëntie bij de onderkoning.

Het lijkt wel alsof die man dwars door hen heen kijkt!

Maar ze hebben hun graan en zijn weer op weg naar huis.

dia 6 – beker

Maar zo makkelijk gaat het niet.

Ze worden ingehaald door boze lijfwachten van de onderkoning.

‘Hoe durven jullie!’ schreeuwt de opperlijfwacht.

De broers kijken vragend: waar heeft die man het over?

‘Jullie hebben de beker van de onderkoning gestolen.

Stelletje ondankbare honden!’

De broers weten van niets.

‘Kijk maar in onze tassen.’

En ja hoor, de beker wordt gevonden, in de tas van Benjamin, die ook van niets weet.

Wat gebeurt hier toch?

Wat wordt hier voor gemeen spelletje gespeeld?

De broers moeten zich verantwoorden voor de onderkoning.

Daar aangekomen neemt Juda het woord.

Je zou verwachten dat hij duidelijk maakt dat ze erin worden geluisd.

Maar Juda zegt iets heel anders:

‘God heeft de misdaad van uw dienaren aan het licht gebracht.’

Hè? Hoezo?!

De beker maakt iets los bij Juda, iets wat goed verstopt was.

Een beker is in het oude Egypte niet zomaar een keukenvoorwerp.

De beker staat voor iemands levenslot.

Dom bijgeloof natuurlijk, maar daar gaat het niet om.

Juda weet hoe belangrijk de beker voor Egyptenaren is.

Dat het stelen van een beker gelijk staat aan het stelen van een leven.

De beker confronteert hem met een ver verleden, toen Juda zijn broers had overgehaald het leven van broertje Jozef te stelen.

Bam! Opeens komt het hard binnen.

dia 7 – het kruis confronteert!

Confronterend, die beker!

In de kerk wordt je ook steeds geconfronteerd.

Wat de beker voor de broers is, is voor ons het kruis.

Ja, het kruis staat symbool voor hoe groot Gods liefde voor ons is.

Maar het kruis is en blijft een foeilelijk ding.

Een keiharde aanklacht tegen hoe wij leven.

Het herinnert ons eraan dat we onze broer Jezus verraden hebben.

Het kruis zegt: wees toch niet zo zelfingenomen, zo tevreden met jezelf.

Breng je het er echt zoveel beter vanaf dan Jozefs broers?

Zij keken niet om naar hun broertje, het was ieder voor zich.

Dat gaat toch over ons?

En al die mooie dingen die Jezus zegt, wat brengt je daar nou van terecht?

Laten we het maar even binnen de gemeente houden: houden wij echt zoveel van elkaar als van onszelf?

Nee, uw zonde, jouw schuld, mijn egoïsme

heeft een onschuldige man aan het kruis gebracht!

Dat kruis is een confronterend ding!

2. Een nieuw begin

dia 8 – een nieuw begin

Daar sta je dan.

Kunnen we dat kruis niet weghalen?

Wat een sfeerbederver is dat!

Maar dan zegt Jozef: 'wees niet bang en maak jezelf geen verwijten.'

Dat is precies wat die beker en dat kruis oproepen: hartkloppingen, angstzweet.

Maar het krijgt een onverwachte wending: een nieuw begin.

dia 9 – een gemeen spel?

De enige die precies weet wat er gebeurt, is Jozef.

Zijn broers hebben hem niet herkend,
maar hij heeft hen al lang herkend.

En die beker, dat was zijn eigen idee.

Het lijkt alsof Jozef een gemeen spel speelt,
dat hij zijn broers hardhandig een lesje wil leren.

Maar zo wraakzuchtig is Jozef niet.

Wel wil hij dat de broers nu eindelijk eens hun verleden onder ogen zien.

Nu ze dat doen, nu ze er niet meer omheen draaien wie ze zijn,
nu ze geen geheim meer hooghouden maar met de mond van Juda schuld belijden,

nu komt de ontknoping.

'Ik ben het, Jozef! Wees niet bang!'

Dat is inderdaad wel nodig om te zeggen,
want de broers zijn doodsbenauwd.

Zal Jozef dan nu met hen afrekenen?

Krijgen ze dan eindelijk hun verdiende loon?

dia 10 – Jozef is vooruit gestuurd

Natuurlijk is het niet goed wat ze met Jozef gedaan hebben.

Hij benoemt het ook: 'jullie hebben mij verkocht.'

Maar dan gaat Jozef opeens over op de andere kant:

'God heeft mij voor jullie uitgestuurd om jullie leven te redden.'

De broers zijn volledig verantwoordelijk, zij hebben Jozef naar Egypte gestuurd,

en toch kan Jozef zeggen dat God hem daar gebracht heeft, omdat God de familie Jacob een nieuw begin wil geven. De hele familie moet in Egypte komen wonen, en Jozef is alvast vooruit gestuurd om plaats te maken.

Alsof de familie Jacob op kamp gaat en Jozef de boel mag organiseren.

Hij heeft alvast een mooie locatie geregeld, heeft de nodige contacten gelegd, en zorgt voor een enorme stapel pannenkoeken als de familie uitgehongerd aankomt. Vooruit gestuurd.

dia 11 – Jezus is vooruit gestuurd
Net als Jezus.

Als het Pinksteren is, als de Heilige Geest komt, zegt Petrus in zijn toespraak:

‘Jezus, die u gekruisigd hebt, is door God tot Heer en messias aangesteld.’

Ook Petrus benoemt het kwaad: ‘jullie hebben Jezus gekruisigd.’

Genade betekent niet dat zonde wordt weggemoffeld: dat is goedkoop.

Maar dan volgt direct de andere kant:

het was Gods weg om hem, net als Jozef, koning te maken.

Jezus is vooruit gestuurd, om je een nieuw begin te geven.

Jezus is vooruit gestuurd om ons te redden.

Jozef ging vooruit naar Egypte,

Jezus gaat ons voor om plaats te maken in het koninkrijk van zijn Vader.

De woorden van Jozef mag je gerust in Jezus' mond leggen.

Uit Jezus' mond klinkt het zo:

‘Ik ben Jezus, jullie broer, die jullie verraden hebben, veroordeeld tot de dood aan het kruis.

Maar wees niet bang en maak jezelf geen verwijten,

want God heeft mij voor jullie uit gestuurd om jullie eeuwig leven te geven.’

Bij Jezus ben je welkom, ondanks je verleden.
Dat is de belofte van brood en wijn.

3. Nieuwe eenheid

dia 12 – nieuwe eenheid

Gaat dat niet een beetje makkelijk?

Wel als alles bij het oude blijft.

Maar de hereniging is het begin van nieuwe eenheid.

dia 13 – er moet wel wat gebeuren...

Het is niet een aflevering van Spoorloos
waar mensen elkaar uit het oog zijn geraakt,
en dolblij zijn als ze elkaar weer vinden.

Daarvoor is er te veel gebeurd.

Het is niet gewoon even 'zand erover'.

Beseffen de broers wel wat ze Jozef hebben aangedaan?

Zijn ze er weer toe in staat?

Ze hebben al eens een broertje als slaaf naar Egypte laten
gaan.

Nu wacht Benjamin hetzelfde lot.

Zullen de broers hem ook laten vallen?

Of hebben ze inmiddels geleerd wat het is om broers te zijn?

Dat hebben ze.

Juda, degene die met het idee kwam om Jozef te verkopen,
juist Juda werpt zich nu op als beschermer van Benjamin.

Juda biedt zich aan: 'laat mij maar slaaf worden in Benjamins
plaats.'

Juda is echt veranderd, net als de andere broers.

Het is niet meer ieder voor zich, ze zijn er nu voor elkaar.

Ze vinden niet alleen Jozef, maar ook elkaar.

De familie wordt eindelijk een eenheid.

dia 14 – Jezus verandert je door zijn Geest

Hoe zit dat met Jezus en ons?

Moet je voor Jezus ook eerst laten zien dat je veranderd bent?

Ben je pas welkom als je een goed mens bent?

Paulus zegt in Romeinen 5:

'Christus is voor ons gestorven toen wij nog zondaars waren.'
Jezus is niet pas voor je gestorven als je eerst veranderd bent.

Nee: Jezus zelf verandert je, door zijn Geest.

Als Petrus heeft uitgelegd wat er met Jezus is gebeurd, laten mensen zich dopen en worden ze een eenheid.

Dan staat er: 'ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen,

vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed.'

Het koninkrijk, waar Jezus naar vooruit is gestuurd, begint!

God maakt een einde aan het 'ieder voor zich'.

De familie Jacob werd een eenheid, christenen ook.

We zijn familie van elkaar.

dia 15 – hoe kan en wil jij bijdragen aan verbondenheid?

Dat betekent niet dat iedereen elkaar goed ligt.

Misschien lagen Juda en Benjamin elkaar ook wel niet zo.

Benjamin was het nieuwe lievelingetje van Jacob geworden en Juda hield nu eenmaal niet zo van lievelingetjes...

Hij had Benjamin best kunnen laten vallen.

Maar hij deed het niet, uit liefde voor zijn vader.

Laat ook onze eenheid daar beginnen: liefde voor Jezus Christus.

We hoeven ook echt niet de deur bij elkaar plat te lopen.

Dat de christenen in Handelingen 2 elke dag bij elkaar kwamen betekent nog niet dat wij dat ook moeten doen.

Maar we zijn wel aan elkaar verbonden!

Willen we er voor elkaar zijn?

Mogen we op elkaar terugvallen?

Staan we naast elkaar?

Stel die vragen vooral aan jezelf,

misbruik ze niet om anderen mee om de oren te slaan.

Hoe kan ik en hoe wil ik bijdragen aan verbondenheid?

En zometeen, als we de maaltijd van Jezus vieren,

mogen we die verbondenheid proeven.

Amen.

Genesis 41:38 | Het geheim van Jozef

Zou je wel belangrijk willen zijn? Jozef werd het. Maar niet omdat hij zo graag belangrijk wilde zijn. Zijn geheim is dat je pas echt belangrijk kunt zijn als je niet belangrijk wilt zijn. Jezus zegt dat ook: als je belangrijk wilt zijn, moet je de ander dienen.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: -'Ben je groot of ben je klein' – Kids Opwekking 18

- 'Hij alleen (de God van Abraham, Isaäk en Jakob)' – Kids Opwekking 139

- 'Abba Vader' – Opwekking 136 : 1 en 2

Stil gebed

Zingen: 'Votum en groet' – Kids Opwekking 326

Gebed

Introductie bijbellezing

Lezen: Genesis 41 (selectie uit kinderbijbel)

Zingen: 'Jozef zoekt zijn grote broers' – GKB Gezang 4 : 1, 3 en 4

Preek

Zingen: -'Heer ik prijs uw grote naam' – Opwekking 430

- 'God wijst mij een weg' – Opwekking 429

Quiz

Leefregels

Zingen: 'Here, maak mij uw wegen bekend' – Kids Opwekking 153

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 146 : 1 en 3 (versie Levensliederen)

Zegen

Het geheim van Jozef

Introductie bijbellezing

Het gaat vandaag over Jozef, net als vorige week.

Is er misschien iemand die nog weet waar het toen over ging, op de kinderclub en in de kerkdienst?

Jozef werd door zijn broers verkocht en belandt in Egypte.

Vandaag springen we 13 jaar vooruit.

Jozef zit in de gevangenis.

Maar op een dag wordt hij opgehaald.

Farao, de koning van Egypte, heeft vreemde dromen gehad.

Over mooie koeien die worden opgegeten door lelijke koeien.

En over dikke korenstengels die worden opgegeten door dunnen stengels.

Farao wil weten wat zijn dromen betekenen,

en hij hoort dat Jozef dromen kan uitleggen.

Daarom stuurt hij zijn knechten naar de gevangenis.

Daar begint ons verhaal.

Inleiding

dia 1 – bodyguards

Stel je eens voor...

Je zit op school in een saaie les,

maar dan wordt er opeens op de deur van het klaslokaal geklopt.

Juf loopt naar de deur, en daar staan 3 bodyguards.

Ze dragen een zwart pak,

hun ogen zijn verstopt achter een zonnebril,

en ze hebben zo'n koptelefoontje in,

om te kunnen overleggen met hun collega's.

De bodyguards praten zachtjes met juf.
Helaas kun je er niets van verstaan.

Dan draait juf zich om en loopt de klas in.
Ze kijkt jou aan.
Ze loopt naar je toe en zegt:
'jij mag met deze meneren meegaan.
De koning heeft je nodig.'

dia 2 – limousine

Daar ga je dan!

Op het schoolplein staat een limousine voor je klaar.
Onderweg kun je naar wel 5 tv's tegelijk kijken en er is een
koelkast vol met cola.
Onder politiebegeleiding rijden jullie naar Den Haag.
Voor en achter de limousine rijden 8 politiemotoren.
Speciaal voor jullie is de snelweg afgesloten voor ander
verkeer,
zodat jullie 250 km/u kunnen rijden
en binnen 3 kwartier in Den Haag zijn.

dia 3 – koning

De limousine stopt voor een paleis.

De bodyguards nemen je mee, en opeens sta je voor de koning.

'Je zult je wel afvragen waarom je hier bent', zegt hij.

'Ik wil dat jij mijn hulpkoning wordt.

Jij mag nieuwe wetten maken en bepalen wat er met ons geld
moet gebeuren.

Hier heb je mijn kroon, die mag je dragen,

mijn stylisten zullen zorgen voor mooie kleren,

o, en misschien ook wel handig: mijn creditcard, alsjeblieft.'

Het zal je maar gebeuren!

Wat zou jij doen?

Wat zou je doen als je opeens superbelangrijk bent?

Wie durft?

dia 4 – maanreis

Het is nog niet zo makkelijk om superbelangrijk te zijn!

Wat een keuzes moet je maken!

Je zou er moe van worden...

Enne, als jij toch de baas bent en zoveel geld mag uitgeven, waarom zou je dan niet ook wat voor jezelf uitgeven?

Aan een mooie vakantie op een onbewoond eiland, of, nog beter, een reis naar de maan!

dia 5 – het geheim van Jozef

Dat is dus niet de goede manier om belangrijk te zijn.

Maar hoe moet het dan wel?

Dát is het geheim van Jozef.

En dat geheim wil ik jullie vanmorgen graag verklappen.

Luister je mee?

1. Jozefs promotie

dia 6 – Jozefs promotie

Jozef maakt 'promotie'.

Misschien heeft je vader of moeder wel eens een betere baan gekregen,

dan heet dat ook 'promotie'.

Als je overgaat naar de volgende groep op school, is dat ook een soort promotie.

Jozef maakt ook promotie, een stap omhoog.

Maar het is niet zomaar een stapje.

Meestal gaat promotie in kleine stapjes.

Je gaat van groep 6 naar groep 7, niet opeens naar de brugklas.

Jozef maakt juist een hele grote stap:

Hij zat in de gevangenis,

en opeens is hij na de Farao de belangrijkste man van het land!

dia 7 – Jozef ontboden

Toen Jozef door zijn broers verkocht werd, was hij 17 jaar.

Hij heeft veel meegemaakt.

Eerst was hij een slaaf, later kwam hij in de gevangenis.

Nu is hij 30, en iedereen lijkt hem te zijn vergeten.

Tot op een dag...

'Jozef, Jozef, je moet meekomen!'

De directeur van de gevangenis roept.

'Er staan soldaten in mijn kantoor, en ze vragen naar jou.

De Farao heeft naar je gevraagd!'

Jozef loopt mee naar het kantoor van de directeur.

De soldaten kijken naar hem.

'Wij nemen je mee, de koning wil je spreken.'

Daar gaat Jozef.

Maar voor hij voor de koning kan verschijnen

heeft hij wel een opknapbeurt nodig.

Jozef heeft weinig kleur op zijn gezicht,

heeft zich al maanden niet geschoren en zijn haar zit in de knoop.

Daar houdt Farao niet van.

Jozef moet eerst in bad, in het koninklijk badhuis,

vervolgens proberen de koninklijke kappers nog wat van zijn haar te maken,

en dan wordt Jozef doorgestuurd naar de visagie,

waar zijn gezicht gepoederd wordt.

Als Jozef de hele schoonheidsbehandeling heeft doorstaan wordt hij bij Farao gebracht.

Gelukkig weet Jozef hoe je zo'n belangrijk persoon begroet: Jozef knielt.

'Jozef, Jozef, ik heb al veel over u gehoord.'

Jozef heeft geen idee waar Farao het over heeft.

'Ik heb mij laten vertellen dat u dromen uitlegt.

Welnu, ik heb gedroomd en ik heb u nodig om mijn dromen uit te leggen.'

Het moet niet gekker worden:

de machtigste man van heel de wereld

vraagt een gevangen buitenlandse slaaf om hulp.

Dat moet wel Gods humor zijn.

dia 8 – droom Farao

Jozef is voorzichtig: hij kan helemaal geen dromen uitleggen, dat kan God alleen!

Het maakt Farao niet uit, als hij zijn uitleg maar krijgt.

Farao vertelt: 'ik heb vannacht gedroomd.

Het waren zulke akelige dromen!

Ik zag zeven schitterende koeien,

maar ze werden opgegeten door de zeven lelijkste koeien die ik ooit gezien heb.

En even later had ik nog zo'n droom.

Jozef, wat zijn dit voor nachtmerries?

Wat is er toch aan de hand?'

Jozef is even stil.

Dan begint hij: 'Farao, God wil u iets vertellen.

De komende zeven jaar is er meer dan genoeg,

maar daarna komt een grote hongersnood.'

Farao kijkt Jozef bang aan.

Jozef gaat verder: 'misschien staat u me toe om u advies te geven.

U kunt voorzorgsmaatregelen treffen.

Als u nu eens de komende jaren wat opzij legt voor de moeilijke jaren.'

Farao kijkt alweer vrolijker.

'Dat vind ik nog eens een goed idee!

Weet u wat, u lijkt mij de juiste man.

Vanaf nu bent u onderkoning!'

dia 9 – onderkoning

Wow, dat is nog eens een promotie.

Opeens is Jozef superbelangrijk.

Zou je dat ook wel willen?

Dat mensen jou belangrijk vinden?

Dat lijkt mij best leuk!

Maar wat is dan Jozefs geheim?

Het antwoord komt na de reclame.

2. Jozefs geheim

dia 10 – filmpje

dia 11 – Jozefs geheim

'Als je maar lang genoeg gewoon blijft,
word je vanzelf bijzonder.'

Ik heb geen idee of Klaverblad echt zo gewoon is,
het blijft natuurlijk reclame,
maar het lijkt wel het geheim van Jozef.

Laat ik Jozefs geheim maar verklappen:

je kunt pas echt belangrijk zijn als je niet belangrijk wilt
zijn.

Nog een keer:

je kunt pas echt belangrijk zijn als je niet belangrijk wilt
zijn.

dia 12 – droomuitleggers

Ik denk dat heel veel Egyptenaren jaloers zijn op Jozef.

Waarom geeft de Farao die buitenlander zo'n topbaan?

Zij proberen al hun hele leven hogerop te komen.

Mooi is dat...

De Egyptenaren aan het hof van Farao willen graag belangrijk
zijn.

Daarom zijn ze niet altijd even eerlijk.

De Farao had ook zijn eigen droomuitleggers,

die heus wel wisten wat de dromen van Farao betekenden.

Maar niemand had zin om Farao zo'n vervelende boodschap te
vertellen.

Straks gooit Farao je nog in de gevangenis!

Dus antwoorden ze één voor één:

'hè? Wat een gekke droom! Nee, ik heb echt geen idee...'

dia 13 – gevangenis

Jozef is anders.

Of eigenlijk moet ik zeggen: Jozef is anders geworden.

Want toen Jozef 17 was, toen leek het hem wel wat.

Hij genoot van zijn dromen dat hij de baas zou zijn.

Jozef was een verwend nest.

Maar in 13 jaar is Jozef veranderd.

Hij hoeft niet meer zo nodig belangrijk te zijn.

Daarom hoeft hij ook niet moeilijk te doen over wat die dromen van Farao betekenen.

Ja, misschien stuurt Farao hem naar de gevangenis, maar daar zat Jozef toch al!

Als slaaf en in de gevangenis heeft Jozef rust gevonden. Nee, het was echt geen makkelijke tijd voor Jozef. Maar Jozef heeft wel heel wat nagedacht over wat echt belangrijk is.

Jozef is nederig geworden:

in de gevangenis kon hij echt niet de baas spelen, hij moest gewoon luisteren naar de bewakers.

Nu hoeft hij niet meer zo nodig de baas te zijn.

In de gevangenis komt Jozef veel dicht bij God.

dia 14 – Jozef aangewezen

Farao merkt het.

Jozef heeft het steeds over God.

Dat zet Farao aan het denken:

‘Als Jozef zo goed weet wat God wil zeggen, dan moet Jozef wel heel dicht bij God leven.

Gods Geest moet wel in Jozef zijn!

Maar als dat zo is, als God aan de kant van Jozef staat, dan moet ik Jozef aan mijn kant zien te krijgen!’

Daarom zegt hij:

‘Jozef, u lijkt mij de juiste man.

Ik benoem u tot onderkoning.

Uw plan is een wijs plan, dus ga uw gang.

Ik geef u alles wat u nodig hebt.

Ik geef u de macht over de schatkist, ja, over heel Egypte!’

Opeens is Jozef onderkoning.

Anderen zouden die macht misschien hebben misbruikt, om vooral zoveel mogelijk voor zichzelf te regelen.

Als je zo snel carrière maakt, gaat het ook vaak mis.

Zoals voetballers of popidolen, die opeens wereldberoemd zijn, maar niet met hun bekendheid kunnen omgaan.

Ze worden arrogant, krijgen sterallures.
Jozef heeft daar geen last van.
Want Jozef hoeft niet zo nodig belangrijk te zijn.
Dát is zijn geheim.

3. Ook jouw geheim?

dia 15 – ook jouw geheim?

Is het ook jouw geheim?

Jezus zegt in Matteüs 20:

‘Als je de belangrijkste wilt zijn, moet je de anderen dienen.
Als je de voornaamste wilt zijn, moet je de anderen dienen
zoals een slaaf doet.’

Dat is dus precies dat geheim van Jozef:

je kunt pas echt belangrijk zijn, als je niet belangrijk wilt zijn.

Dat is wat Jezus ook tegen jou zegt.

dia 16 – voetwassing

Jezus zelf is daarvan het beste voorbeeld.

Jezus hoeft niet zo nodig groot te zijn, belangrijk te zijn.

Ja, natuurlijk, Jezus ís belangrijk.

Maar dat is hij omdat hij zichzelf eerst klein maakte.

Jezus ging zelfs de voeten van zijn leerlingen wassen!

Maar daar houdt het niet op:

bij Jozef is het de weg om onderkoning te worden,

bij Jezus is het de weg om koning van de hele wereld te worden!

Jezus is iemand die belangrijk is omdat hij dient!

dia 17 – Mandela

De grote mensen zullen deze meneer wel kennen.

Is er misschien ook iemand van de kinderen die weet wie het is?

Het is Nelson Mandela.

Hij is ook zo iemand die het geheim van Jozef kende.

Eigenlijk lijkt zijn verhaal best wel op dat van Jozef.

Mandela wilde graag belangrijk zijn,

hij wilde zijn land, Zuid-Afrika, veranderen.

Hij vond het niet eerlijk dat blanken veel meer mochten dan zwarten.

Maar Mandela kwam in de gevangenis.

Daar heeft hij jaren in gezeten.

Toen hij eindelijk vrij kwam, was hij een heel ander mens.

Hij werd president, een goede,

omdat hij niet belangrijk wilde zijn, maar wilde dienen.

Dat had hij in de gevangenis geleerd.

dia 18 – helpen

En jij?

Misschien wil je wel belangrijk zijn.

Lijkt het je wel wat om de baas te zijn,

dat iedereen naar jou luistert en dat alles op jouw manier gaat.

Of dat je steenrijk bent,

dat je alles kunt kopen wat je maar wilt.

Leer dan van Jozef dat je pas echt belangrijk kunt zijn

als je niet belangrijk hoeft te zijn.

dia 19 – verkeersborden

Maandag was ik in theater de Koornbeurs.

Daar was een presentatie over waarom mensen van buiten Franeker

naar Franeker moeten komen voor een dagje uit, een vakantie, of om te shoppen.

Iemand zei toen dat de verkeersborden in de binnenstad erg vies zijn,

en dat dat er niet zo uitnodigend uitziet.

Toen moest ik weer aan Jozef en Jezus denken:

is dit geen mooie kans om te dienen?

Dus ik ben er met mijn camera op uit gegaan,

en die meneer had wel gelijk: sommige verkeersborden zijn best groen...

We kunnen lang praten over dat het goed is om te dienen, maar dat moet je vooral doen!

Ik sta morgen om 16:30 bij de kerk,

met een emmer, een sopje en een dweilstok.
Om Franeker een beetje mooier te maken.
Wie heeft er zin om mee te doen?
Het is maar een uurtje.
Vergeet niet een emmer mee te nemen,
en iets om bij die hoge verkeersborden te kunnen komen.
Morgenmiddag 16:30,
en dan hoop ik maar dat ik niet alle borden in mijn eentje
hoef te doen...

dia 20 – belangrijk voor God!
Als je mensen wilt dienen, op wat voor manier dan ook,
als je niet zo nodig belangrijk hoeft te zijn,
dan heb je dat geheim van Jozef begrepen.
Dan heb je die Geest waar Jozef vol van is.
Dan ben je belangrijk in Gods koninkrijk.
Amen.

Genesis 37:28 | God en slavernij

Slavernij is niet alleen iets van vroeger: er zijn tegenwoordig meer slaven dan ooit. Waar is God dan? En waar zijn wij zelf?

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: GKB Gezang 165

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: LvK Lied 460 : 1, 3 en 4
Gebed
Kinderen naar club
Lezen: Genesis 37 : 12 – 36
Zingen: Psalm 31 : 1, 2 en 13
Preek over Genesis 37 : 28
Zingen: LvK Lied 435 : 1, 2 en 4 (Frysk)
Kinderen terug
Leefregels
Luisterlied – Zeeën van recht
Gebed
Collecte
Zingen: Psalm 105 : 8 en 21
Zegen

God en slavernij

Inleiding

dia 1 – wervers

Het is alweer een paar maanden geleden.

De bel ging.

Aan de deur twee jongedames namens de Cliniclowns.

Tja, dan weet je wel hoe laat het is, die willen je strikken als donateur.

De weg daar naartoe is een ingewikkeld spel.

Zij weten ook dat als ze rechtstreeks om geld vragen, ze geen schijn van kans maken.

Maar er zijn wel wat manieren om mensen wat welwillender te maken.

Gelukkig – voor die dames minder gelukkig –

had ik me in die tijd net wat verdiept in technieken om te overtuigen.

Leek me handig om overtuigende preken te houden...

Maar nu kwam het van pas

om de trucs van de Cliniclowndames te doorzien.

‘Goedemiddag meneer, ik zal me even voorstellen.

Ik ben Annelies, en dit is mijn collega Sofie.

En mag ik vragen hoe u heet?’

‘Natuurlijk, ik ben Mark, en zeg toch alsjeblieft “jij”!’

‘O wat grappig, mijn broertje heet ook Mark.’

En daar ging de eerste alarmbel bij mij af.

Ik durf te wedden dat Annelies geen broertje heeft die Mark heeft.

Het is namelijk een bekend trucje om een band te scheppen, dan ben je eerder geneigd geld te geven.

Vervolgens kwamen de omtrekkende bewegingen.

‘Wij staan hier namens de Cliniclowns, ken je die?’

‘Ja hoor.’

‘Vertel eens, wat weet jij van de Cliniclowns?’

Zucht... is die overhoring nou echt nodig, kom gewoon tot je punt.

Maar dat zei ik niet hardop.

‘Vind je het werk van de Cliniclowns belangrijk?’

Weer een alarmbel: als je hierop ja zegt, krijg je hem straks terug.

Mensen willen graag consequent zijn.

Wie A zegt moet ook B zeggen.

Als je het werk belangrijk vindt, kun je het niet maken om niet te betalen...

Toen kwam de verrassingsvraag.

‘Wij zijn op zoek naar nieuwe Cliniclowns, is dat misschien niet iets voor jou?’

Kijk, ik heb hier een mooie rode clownsneus, wil je die eens proberen?’

Dus daar stond ik, in de deuropening, met een rood balletje op mijn neus...

‘Je kunt ons ook op een andere manier helpen hoor, we zijn op zoek naar donateurs.’

Heel slim: mensen zeggen niet graag twee keer nee.

Stel eerst een vraag waar iedereen nee op zegt,
dan heb je kans dat ze op de volgende wel 'ja' zeggen.

dia 2 – beïnvloeden

Ik ben bij mijn 'nee' gebleven, maar het werd me wel lastig gemaakt.

Zo werkt beïnvloeding, en het is overal.

Je denkt misschien dat je eigen keuzes maakt,
maar zonder dat je het doorhebt
worden veel van jouw keuzes door anderen gemaakt.
En dat is geen prettige gedachte!

dia 3 – God en slavernij

Nog veel onprettiger is het als je gewoon geen keuzes hebt.

Vergeleken met anderen in de wereld zijn wij heel vrij.

Dan denk ik aan slaven, zoals Jozef.

Zij kunnen geen eigen keuzes maken.

Ze hebben geen vrijheid,
omdat hun baas hun leven bepaalt.

Vanochtend gaat het over God en slavernij.

1. In slavernij

dia 4 – in slavernij

Het is niet zomaar dat ik het vandaag over slavernij wil hebben.

Vandaag is namelijk uitgeroepen tot de zondag van de vrijheid.

Dat is een initiatief van International Justice Mission,
een christelijke organisatie die vecht tegen slavernij over de
hele wereld.

Wereldwijd staan kerken vandaag stil bij slavernij en
vrijheid.

dia 5 – van je familie moet je het maar hebben

Misschien wel de oudste slaaf uit de geschiedenis
van wie het verhaal bekend is, is Jozef.

Twee weken geleden zijn we met zijn verhaal begonnen.

Over de dromen van Jozef, dat zijn familie voor hem zal
buigen,

maar zijn broers hebben juist een hekel aan Jozef.
Vandaag is het rustig in het kamp van de familie Jakob.
Jozefs broers zijn op pad met de kudden.
Ze zijn al weken weg,
en Jozef en Benjamin zijn de enige mannen die in het kamp zijn
achtergebleven.
Van Jozef mogen ze wel weg blijven...
Maar Jakob heeft andere plannen:
Jozef moet eens kijken hoe het met zijn broers gaat.
Het is een raadsel waarom Jakob Jozef op pad stuurt.
Misschien is het wijsheid achteraf,
maar zag hij echt niet in dat daar problemen van zouden komen?

Hoe dan ook, Jozef gaat op pad.
Als hij zijn broers eindelijk gevonden heeft,
gebeurt wat Jakob had moeten zien aankomen:
de broers grijpen hun kans om van Jozef af te komen.
Toen Jozef zijn dromen deelde, hadden ze gezegd 'dat nooit!'
Nu is het tijd om dat in de praktijk te brengen:
als Jozef dood is, zal hij nooit over hen kunnen heersen.
Ruben, de oudste van het stel, gaat het iets te snel.
Hij weet zijn broers over te halen
Jozef een tijdje vast te houden in een drooggevalle
waterbekken.

Ruben vertrekt, waarschijnlijk is het zijn beurt om bij de
kudde te zijn,
en de anderen beginnen honger te krijgen.
Dat Jozef ondertussen in de put om genade smeekt, horen ze
nauwelijks.
Als ze even later zitten te eten, gaat het gekerm op de
achtergrond door.
Ze trekken zich er niets van aan.
Misschien gooien ze nog wat botjes in de put,
gewoon, om Jozef te treiteren.

dia 6 – handelaars
De maaltijd is nog niet afgelopen,

als de broers in de verte een stofwolk zien.

Het zijn handelaars.

En, even een zijspoortje, het is een beetje vreemd dat zij eerst Ismaëlieten worden genoemd, en even later Midjanieten.

Wie zijn die handelaars nu?

Waarschijnlijk wordt 'Ismaëlieten' hier gebruikt als verzamelnaam.

In Rechters 8 vind je daar ook een aanwijzing voor: daar wordt gezegd dat de Midjanieten afstammen van Ismaël, terwijl Midjan volgens Genesis een zoon van Abraham is.

Juda krijgt, al zegt hij het zelf, een geniale ingeving.

'Waarom moeilijk doen met bloedvergieten?

We kunnen ons broertje ook gewoon verkopen!

Het is helemaal niet nodig om hem te doden,

zo komen we veel makkelijker van hem af.

Geloof mij maar: die zien we nooit meer terug.'

De overgebleven broers knikken driftig: dat heeft Juda mooi bedacht.

Van je familie moet je het maar hebben...

Met een touw wordt Jozef uit de put getrokken,

de koop wordt gesloten, en daar gaat Jozef,

op weg naar Egypte, waar hij slaaf wordt van ene Potifar.

dia 7 – niet langer een mens, maar een voorwerp

Jozefs leven is op het dieptepunt aanbeland.

Hij heeft niets meer te zeggen over zijn eigen leven,

voortaan bepalen anderen wat hij moet doen.

Jozef heeft maar te luisteren.

Stel het je eens voor!

Je bent niet meer van jezelf.

Je wordt niet langer als een mens gezien, maar als een voorwerp.

Het enige waar je nog goed voor bent

is het werk dat uit je handen komt.

Lukt dat niet meer, dan wordt je afgedankt,

net als een machine die wordt afgeschreven.

dia 8 – het gebeurt dagelijks

Ik kan het me niet voorstellen...

Maar het gebeurt dagelijks.

Op papier is slavernij overal ter wereld afgeschaft,
maar meer dan een papieren werkelijkheid is dat niet.

Naar schatting zijn er op dit moment 45,8 miljoen slaven in de
wereld, meer dan ooit!

dia 9 – India

Bijvoorbeeld 15 mannen en vrouwen in India.

Ze hadden een kleine lening aangevraagd bij een rijke
houthandelaar, ongeveer 15 euro.

In ruil moesten ze voor hem werken.

Niet een uur, of een dag, maar vier jaar.

Elke dag 12 uur houthakken,

en 's avonds en 's nachts doorgaan om het klaar te maken voor
verkoop.

En als het naar de zin van de houthandelaar te langzaam ging,
maakte hij ze belachelijk en sloeg hij hen.

Slapen moesten ze maar doen in de open lucht.

Op 24 augustus werd hier een einde aan gemaakt.

Het hele verhaal kun je lezen op de website van International
Justice Mission.

In Nederland gebeurt het trouwens net zo goed.

De grootste tak van slavernij hier is de seksindustrie.

Volgens het Openbaar Ministerie

wordt zeker de helft van de prostituees in Nederland uitgebuit
door mensenhandelaren.

Onbegrijpelijk!

2. Waar is God in slavernij?

dia 10 – waar is God in slavernij?

Jozef is dan misschien de eerste slaaf van wie we het verhaal
kennen,

helaas is hij absoluut niet de laatste slaaf.

Het gaat maar door.

Waar is God, als je in de put zit?

Waar is God in slavernij?

dia 11 – kan God nog iets doen?

In Genesis 37 wordt daar geen woord over gezegd,
en misschien is dat maar beter ook.

Als je een slaaf bent, voorwerp in de handen van gemene
mensen,

of als je diep in de put zit, als alles je uit handen wordt
geslagen,

dan kan gepraat over God heel makkelijk goedkoop worden.

‘Kom op, God laat je echt niet los, vertrouw maar dat hij voor
je zorgt.’

O ja? Jozef merkt er weinig van!

Nog nooit hebben zijn dromen grotere onzin geleken.

God lijkt verder weg dan ooit.

Maar hoe onwaarschijnlijk zijn dromen nu ook lijken,
misschien zijn ze ook wel zijn laatste hoop.

Triomfantelijk kan Jozef er nu niet meer over doen,
alle opsmuk is er bij hem nu wel vanaf,

maar misschien helpt dat wel om de dromen te gaan begrijpen.

Zou er voor Jozef toch nog een toekomst zijn?

Zou God in dit dieptepunt nog iets kunnen doen?

Zou deze vernedering het begin van de weg omhoog kunnen zijn?

dia 12 – God daalt af in slavernij

Jozef is niet de enige in de bijbel die diep moet gaan.

Het is opvallend hoe vaak God mislukkingen gebruikt.

Mozes die eigenlijk niet had mogen leven,

Daniël in de leeuwenkuil, Paulus in de gevangenis.

Steeds werkt God door het dieptepunt heen naar het hoogtepunt.

Nergens wordt dat duidelijker dan in het leven van Jezus.

Wat een overeenkomsten zijn er tussen Jezus en Jozef!

In de tijd van Jezus is de familie Jakob een volk geworden,
de 12 broers zijn 12 stammen van Israël.

Maar van hun broer Jezus moeten ze niets hebben.

De Joodse leiders zoeken naar een gelegenheid Jezus uit de weg te ruimen,
zodat van die dromen van Jezus, over een koninkrijk waar Jezus koning is,
niets terecht zal komen.

Jezus wordt voor een slavenprijs verkocht door Judas,
het zal niet toevallig zijn dat dat maar 1 letter scheelt met Juda, die Jozef verkocht.

Net als Jozef wordt Jezus zijn kleding afgenomen.

Later schrijft Paulus, in Filippenzen 2:

‘Christus nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens.

En als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood –
de dood aan het kruis.’

Dit is Gods weg om de wereld te redden, om jou te redden.

God maakt zichzelf een slaaf, en die slaaf is mijn enige hoop.

dia 13 – leren van slaven

Waar God is in slavernij?

Steeds weer krijgen slaven een sleutelrol bij God
en uiteindelijk wordt God zelf slaaf.

Jozef en Jezus, wat zijn ze hoopvol voor slaven:

God kent hen, kiest voor hen, identificeert zich zelfs met hen!

Als wij, vrije mensen, willen weten waar God is,
misschien moeten we dan eens wat meer naar die miljoenen slaven kijken.

Hun leven is een aanklacht tegen deze wereld,
en daarmee kunnen ze ons dichter bij God brengen.

Niet voor niets hebben juist slaven zich altijd aangetrokken gevoeld door het christelijk geloof.

Zij weten wat het is om niets te hebben, met lege handen te staan,

en van God te verwachten.

3. Strijd voor vrijheid

dia 14 – strijd voor vrijheid

Slavernij is en blijft iets afschuwelijks.

Dan kun je je afvragen waar God is,

en ik hoop dat ik daar iets van een antwoord op heb kunnen geven,

maar uiteindelijk is slavernij iets wat mensen elkaar aandoen.

We kunnen wel vragen waar God is, maar waar zijn wij?

Dat brengt mij bij Ruben, Jozefs oudste broer.

Bij hem zien we iets van de strijd voor vrijheid.

dia 15 – van Ruben leren:

Hoe veel er ook op Ruben aan te merken valt,

bijvoorbeeld dat hij het vooral doet om zijn eigen hachje te redden,

hij dóet tenminste nog iets.

Hij geeft Jozef een stem, in plaats van even de andere kant op te kijken.

Ruben wil niets weten van het plan van zijn broers om Jozef te vermoorden.

Maar hij weet ook dat hij voorzichtig moet zijn

als hij zijn broertjes op andere gedachten wil brengen.

Eerst maar eens tijd winnen.

Ruben slaagt in zijn opzet: in plaats van Jozef direct van kant te maken

grijpen de broers Jozef en bergen hem op in de put.

Maar als Ruben even weg is, gaat het helemaal mis.

Tegen de tijd dat Ruben bij zijn broers terug is, is Jozef al op weg naar Egypte.

Ruben wordt woedend en panisch tegelijk.

Ruben staat machteloos.

Hij staat alleen, en kan de plannen van zijn broers niet verijdelen.

Maar hij probeert het tenminste nog,

en maakt duidelijk dat hij er niet achter staat.

dia 16 – sluit je ogen niet

Van Ruben mogen wij leren onze stem te laten horen.

Het is makkelijk om de andere kant op te kijken.
Te doen alsof slavernij er niet is.
Om je te verstoppen in je eigen leven:
zo lang ik vrij ben is er niets aan de hand...
Vinden we het eigenlijk wel zo'n probleem
dat miljoenen mensen als slaaf worden uitgebuit?
Misschien vinden we het wel een veel groter probleem
als we eerlijke prijzen zouden moeten gaan betalen...
Maar met een God die zo veel hoop geeft voor slaven,
die uitzicht geeft op een wereld waar alles anders gaat,
met zo'n God kun je je ogen toch niet sluiten?

Nee, zoveel kunnen wij niet doen.
Denk maar niet dat wij wel even een einde kunnen maken aan
slavernij.
Daarvoor is het probleem veel te groot en te complex.
Zijn we zelf ook te veel onderdeel van het probleem, net als
Ruben...
Zelfs zo'n organisatie als International Justice Mission
krijgt het niet voor elkaar.
Zij slagen erin om mensen vrij te krijgen,
maar ondertussen blijft het aantal slaven wereldwijd stijgen.

dia 17 – maar laat je stem horen
Maar we kunnen wel onze stem laten horen.
Boos zijn om het onrecht in de wereld.
En heel simpel, de slaven van deze wereld niet vergeten.
Ik krijg wel eens mails met een verhaal over schrijnend
onrecht
en vervolgens de vraag een petitie te ondertekenen.
Meestal klik ik ze weg.
Ik heb geen zin er twee minuten voor uit te trekken,
en wat verander ik er nou mee?
Dat wil ik anders gaan doen:
ook al bereik je er niets mee, dan nog is het goed je stem te
laten horen!

Vandaag is de zondag van de vrijheid.

Want God heeft de vrijheid van al zijn schepselen op het oog.
Daarvoor werd hij een slaaf.
Doe jij mee in Gods strijd voor vrijheid?
Amen.

Genesis 37:1-11 | Gekozen!

Voortrekken is niet eerlijk en kan tot grote problemen leiden. Toch kiest God ook bepaalde mensen uit. Zoals Jozef, en Jezus. Maar niet om hen voor te trekken, maar om hen tot zegen te laten zijn. Waar ben jij voor gekozen?
Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 176

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 121 : 1 en 4

Gebed

Lezen: Genesis 37 : 1 – 11

Zingen: Psalm 33 : 4 en 5

Preek over Genesis 37 : 1 – 11

Zingen: GKB Gezang 118 : 1, 2 en 3

Leefregels

Zingen: Psalm 119: 66

Zingen: 'Doop' van Sela (als dooponderwijs)

Doop Stefan Hagg

Zingen: LvK Gezang 334 : 1, 4 en 5

Gebed

Collecte

Zingen: Opwekking 518

Zegen

Gekozen!

Inleiding

dia 1 – zwart

Die Jozef zeg...

Jakob verwent hem behoorlijk!

Jozef wordt voorgetrokken.

En daar wil ik het even over hebben: voortrekken.

Wie van jullie is wel eens voorgetrokken?

Even je vinger omhoog als je wel eens bent voorgetrokken.

Wie wil daar wel over vertellen?

Eventueel eigen inbreng:

als oudste kleinkind kreeg ik afgedankte computer,

en als ik een betere kreeg, schoven mijn afdankertjes door

Het is best handig als je wordt voorgetrokken.

Voor anderen is het alleen wat minder leuk...

Jozefs broers vinden het stom: ze zijn jaloers.

Wie heeft dat wel eens gehad?

Dat je jaloers was op iemand die werd voorgetrokken?

Weer graag je vinger omhoog.

Wie wil hier iets over vertellen?

Het is niet eerlijk als anderen worden voorgetrokken.

Helemaal niet als het steeds dezelfde zijn.

Als iemand anders het lievelingetje is, en jij het pispaaletje...

dia 2 – gekozen!

Voortrekken is van alle tijden.

Jozef werd al voorgetrokken, en sinds die tijd is er weinig veranderd.

Maar doet God daarin ook mee?

Want niet alleen Jakob, ook God kiest voor Jozef!
Maar God kiest wel op een heel andere manier.
Vanochtend duiken we daar wat dieper in,
met als thema: 'gekozen!'

1. Keuzes sluiten buiten

dia 3 – keuzes sluiten buiten

Jozef is Jakobs lieveling, hij is de uitverkorene.

En daarmee begint de ellende.

Het probleem is dat als mensen zulke voorkeuren hebben,
ze niet alleen ergens voor kiezen, maar ook ergens tegen.

Jakob kiest voor Jozef, en dus tegen de broers.

Als je voor de een kiest, sluit je anderen buiten.

dia 4 – Jakob kiest voor Jozef

Van al zijn zonen hield Jakob het meest van Jozef.

Waarom eigenlijk?

Was het omdat Jozef de gezelligste van het stel was?

Was het omdat ze hielden van dezelfde muziek?

Of was het omdat Jozefs karakter op dat van Jakob leek?

Nee.

De reden dat Jakob zo van Jozef houdt,

is dat elke keer als hij naar Jozef kijkt, hij moet denken aan
Rachel,

Jozefs moeder, en Jakobs lievelingsvrouw.

Rachel was alles voor Jakob, Rachel was de vrouw die hem
gelukkig moest maken.

Maar Rachel is er niet meer.

Ze is gestorven toen ze haar tweede zoon baarde, Benjamin.

Jozef moet haar plaats innemen, en wordt door Jakob verafgood.

Nu is het nog tot daar aan toe dat Jakob zijn voorkeuren
heeft.

Ik bedoel, zulke voorkeuren ontstaan nu eenmaal.

Je hebt een lievelingszus of lievelingsbroer.

Voor ouders is dat al ingewikkelder:

als je merkt dat je met één kind meer hebt dan met de andere.

Toch is dát nog niet het probleem.

Het gaat erom wat je met je voorkeur doet.

En daar gaat Jakob helemaal de mist in.

Omdat Jozef zijn lieveling is, trekt hij hem voor.

En dan niet eens stiekem, maar zo dat iedereen het kan zien:

Jozef krijgt een prachtige jas.

Dat was niet zomaar een mooi cadeau.

De jas van Jozef was vooral een statussymbool.

dia 5 – BMW

Als je het verhaal naar vandaag verplaatst,

zou Jozef voor zijn 'sweet 17' een dikke BMW hebben gekregen, een 5-serie met massagestoelen en crèmekleurige lederen bekleding,

van die bekleding waar je elk viezigheidje op ziet.

Zo'n auto is niet bedoeld om met je smerige modderkleren in te gaan zitten.

Met die jas is dat ook zo: niet geschikt om in te werken, en al helemaal niet om vuile handen te maken.

Een statussymbool bij uitstek.

dia 6 – dat maakt Jozef verwaand

Jakob maakt er een potje van.

Hij verwent Jozef gruwelijk, om het verdriet in zijn leven te verwerken.

Dus Erik en Gerardina, en alle andere ouders ook, neem alsjeblieft geen voorbeeld aan Jakob.

Een beetje verwennen op zijn tijd, dat moet kunnen.

Maar bij Jakob en Jozef is het einde zoek.

En dat laat Jozef niet koud.

Jozef maakt geen al te beste indruk.

Hij komt over als verwend nest.

Een beetje zoals Jozef Geelman in de boeken en films over Pietje Bell,

met een vader die er bij elke streek van Pietje op wijst dat zijn Jozef zoiets nooit zou doen.

Het zou mij niets verbazen als deze Jozef naar die van ons is vernoemd...

En dan krijgt Jozef ook nog van die dromen,
die precies bij dat beeld passen dat Jozef verwaand is.
Jozef heeft een vader die hem aanbidt, en dat smaakt naar
meer:

hij droomt dat ook zijn broers voor hem buigen.

Je droomt van wat je graag wilt,
je droomt van wie je graag wil zijn,
en het is wel duidelijk dat het Jozef naar het hoofd gestegen
is.

Dat is ook precies wat zijn vader en broers er in horen:
de dromen van iemand met grootheidswanen.

dia 7 – Jozef wordt zelf buitengesloten

Maar eigenlijk is Jozef slachtoffer van hoe zijn vader doet.
Jakob kiest voor Jozef, en sluit daarmee zijn andere kinderen
buiten.

Maar juist daardoor is Jozef geworden wie hij is,
en hebben zijn broers zo'n hartgrondige hekel aan hem.
Uiteindelijk wordt Jozef net zo goed buitengesloten.

Wat een puinhoop!

Allemaal door menselijke voorkeur,
waardoor anderen worden buitengesloten.

Zulke voorkeuren hebben we allemaal, misschien in je familie,
maar als het daar niet is, dan toch zeker in de gemeente of in
je kring, wat ook je familie is.

Niemand wil worden buitengesloten,
zoals ik er de pest in had dat als er voetbalteams moesten
worden gekozen,
ik altijd als laatste werd gekozen, zelfs als er meisjes
meededen...

Niemand wil worden buitengesloten,
maar wat is het moeilijk om niemand buiten te sluiten!

2. Gods keuze sluit in

dia 8 – Gods keuze sluit in

Kiezen voor bepaalde mensen lijkt een garantie voor problemen.
Maar God kiest net zo goed.

Jozef is niet alleen Jakobs uitverkorene, Jozef is ook Gods uitverkorene!

Maar als God kiest, sluit hij anderen niet buiten:

Gods keuze sluit juist in.

dia 9 – ook God kiest voor Jozef

Je zou denken dat God wel in gaat grijpen bij familie Jakob.

Jozef moet weer op zijn plek worden gezet, met beide voeten op de grond,

en Jakob moet gaan inzien dat hij de oorzaak van de problemen is.

Maar nee, God grijpt niet in.

God gaat juist mee in de keuze voor Jozef!

dia 10 – droom

Dat is wat die dromen zeggen.

Op een dag, aan het ontbijt, kan Jozef zijn mond niet houden.

‘Moet je horen, ik had vannacht zo’n bijzondere droom!’

Zijn broers kijken geërgerd, de verhoudingen waren al niet best.

‘Ik droomde van korenschoven.

We hadden allemaal een schoof, en die van jullie gingen buigen voor die van mij!’

Het loopt uit op een flinke ruzie.

Maar Jozef leert er niets van, en als hij weer droomt, deelt hij het weer:

‘Jongens, ik had vannacht weer zo’n droom.

Ik was een ster, en de zon, de maan en 11 sterren bogen voor mij neer’

Iedereen denkt dat Jozef het hoog in de bol heeft.

Het zijn typisch dromen voor Jozef.

Mocht hij willen, dat hij de baas werd over de hele familie.

Dat zullen zijn broers nooit laten gebeuren!

Ook Jakob wordt boos op Jozef.

Jozef moet niet denken dat hij de baas kan spelen.

Iets meer respect naar zijn vader zou gepast zijn.

Zelfs Jozef lijkt de dromen vooral te zien als iets waarmee

hij zijn broers kan pakken.

Hij vertelt zijn dromen in ieder geval wel erg triomfantelijk...

dia 11 = dia 9

Toch is er meer aan de hand.

Dat de dromen precies bij Jozef passen neemt niet weg dat God iets wil zeggen.

Het zijn niet Jozefs grootheidswanen die met hem aan de haal gaan.

Het is God zelf die een tipje van de sluier van de toekomst oplicht.

Jakob weet dat ergens.

Hij wijst Jozef terecht, maar hij blijft er ook over nadenken: de dromen laten hem niet los,

alsof hij weet dat het meer zijn dan dromen van een verwend joch.

In de dromen, helemaal aan het begin van de levensbeschrijving van Jozef,

maakt God al duidelijk dat hij een plan met Jozef heeft.

In de hoofdstukken die volgen lijkt het er misschien niet op, door de hoofdstukken heen wordt de puinhoop alleen maar groter,

maar God kiest Jozef!

dia 12 – God kiest Jozef om tot zegen te zijn

God doet dat wel op een heel andere manier dan Jakob.

Jakob kiest Jozef als lieveling, als zoon om te verwennen.

Dat doet God niet.

De dromen maken al duidelijk waarvoor God Jozef kiest: om te heersen.

Dat woord kan heel negatief klinken,

dat Jozef zich als een ware tiran zal gaan gedragen, maar dat is niet wat ermee bedoeld wordt.

Heersen is iets moois: het is zorgen voor wie aan jouw zorg is toevertrouwd,

het is helpen en de ander tot zijn recht laten komen.

Jozef wordt door God gekozen om tot zegen te zijn.

God kiest voor Jozef, maar daarmee sluit God de anderen niet buiten:

Gods keuze voor Jozef is een keuze voor de familie Jakob het toekomstige volk Israël, en zelfs een keuze voor de wereld,

Gods keuze sluit niet buiten, maar sluit in!

dia 13 – God kiest Jezus om ons in te sluiten

Daarin lijkt Jozef op Jezus.

Ook Jezus wordt door God gekozen.

In Marcus 1 staat dat Jezus wordt gedoopt door Johannes, en dat er dan een stem uit de hemel klinkt die zegt:

‘jij bent mijn geliefde zoon!’

God kiest voor Jezus, maar niet om ons buiten te sluiten.

Gods keuze voor Jezus is juist een keuze voor de wereld, een keuze voor jou.

God gaat heel anders met zijn lieveling om dan Jakob:

Jakob aanbidt Jozef, verafgoodt hem.

God laat zijn liefste gaan, naar de aarde,

en als blijkt dat de mensen hem niet moeten, laat God het gebeuren.

Net als Jozef staat Jezus er uiteindelijk alleen voor.

Moet hij lijden, om ons in Gods liefde in te sluiten.

God kiest voor zijn lieveling – voor jou!

En door die keuze voor Jezus,

mag ook Stefan in Gods liefde zijn ingesloten,

mag hij, net als Jezus zelf, gedoopt worden!

3. Waarvoor ben jij gekozen?

dia 14 – waarvoor ben jij gekozen?

‘Gekozen!’, dat is waar we het vanmorgen over hebben.

Jozef werd gekozen, door Jakob om vertroeteld te worden, maar ook door God om te heersen.

Jezus werd gekozen, om ons ons tot zegen te zijn.

En jij? Waarvoor ben jij gekozen?

Want als je gelooft in Jezus Christus,

als je gelooft dat je door Jezus delen mag in de liefde van de

Vader,
dan ben jij ook gekozen!
Zometeen, als Stefan is gedoopt, krijgen jullie, Erik en
Gerardina, een doopkaart,
ter herinnering aan de doop.
Op die kaart staat een tekst, uit Jesaja 43:
'ik heb je bij je naam geroepen, je bent van mij!'
In het Nieuwe Testament staat het nog vaker,
dat christenen door God gekozen zijn.
Maar waarvoor dan?

dia 15 – verwacht niet dat God je vertroetelt
Nou, God kiest dus niet om te vertroetelen!
Verwacht van God geen prachtige gekleurde jas,
en ook geen dikke BMW met massagestoelen.
Verwacht van God niet dat hij je rijk maakt,
dat hij er wel voor zal zorgen dat jou alles voor de wind
gaat,
en dat als je tegenslag hebt,
dat het er dan aan ligt dat je niet goed genoeg gelooft.
Ja, het kan best zijn dat het goed met je gaat,
en dank God daar dan vooral ook voor.
Maar God kiest niet om te vertroetelen.
En dat geldt ook voor Stefan:
we hebben nog geen idee hoe zijn weg door het leven zal zijn,
wat hij zal meemaken aan mooie dingen maar ook aan verdrietige
dingen.
Maar als het tegenzit, betekent dat nog niet dat God zich
heeft teruggetrokken.
Hij is erbij, kijk maar naar Jozef!

Zelf lijkt Jozef dat niet zo goed te beseffen.
Alsof God hem net zoals Jakob kiest,
alsof ook God Jozef voortrekt.
Als Jozef had geweten hoe het met hem verder zou gaan,
had hij vast minder enthousiast zijn dromen gedeeld.
Jozef lijkt verwaand: 'God heeft mij gekozen, daar hebben

jullie niet van terug!’

Hoe sta je als christen bekend?

Ben je er trots op dat God met je verder wil?

Kijk je neer op mensen die zonder God leven?

dia 16 – wees tot zegen voor de ander

Bedenk dan nog eens goed waarvoor God je heeft gekozen:

niet om je te vertroetelen, maar om tot zegen te zijn voor de ander,

juist ook voor hen die God niet kennen.

God kiest je, niet om de ander buiten te sluiten,

maar juist om die ander door jou heen in te sluiten.

Petrus zegt in 1 Petrus 2:

‘u bent een uitverkoren geslacht’ – we zijn dus uitgekozen –

‘een koninkrijk van priesters, een heilige natie,

een volk dat God zich verworven heeft om’ – en nu komt de taak

–

‘de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen

naar zijn wonderbaarlijke licht.’

Je bent dus gekozen om het goede nieuws van Jezus door te vertellen,

gekozen om tot zegen te zijn,

om in je woorden en daden Gods koninkrijk bekend te maken.

Bijvoorbeeld door niemand buiten te sluiten.

Wat is het belangrijk om daar, zeker in de gemeente, goed op te letten:

het is niet goed als we mensen aan de kant zetten,

als we hen het gevoel geven dat ze niet volwaardig meetellen.

God heeft een groot hart voor wie worden buitengesloten.

Ook Stefan krijgt zijn plaats in Gods plan met de wereld.

Wat zijn taak precies zal zijn, dat weten we niet, maar God weet wat hij doet.

God kiest mensen om zijn koninkrijk verder te brengen.

En eens, het staat in Openbaring 22,

‘zullen zij als koningen heersen’ – net als Jozef dus – ‘tot

in eeuwigheid.'

Amen.

Genesis 1:1-2:4 – Geloof en wetenschap

Geloven: is dat niet ouderwets? Heeft de wetenschap geloof niet gewoon ingehaald? De wetenschap heeft toch aangetoond dat de bijbel niet klopt? Of ligt het toch een beetje anders?

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Opwekking 489, Opwekking 586 en Opwekking 700

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 19 : 1 en 2

Gebed

Lezen: Genesis 1 : 1 – 4

Preek

Zingen: Opwekking 672

Geloofsbelijdenis

Zingen: Opwekking 556

Gebed

Collecte

Zingen: Opwekking 569

Zegen

Geloof en wetenschap

Inleiding

dia 1 – videorecorder

Wie kent hem nog? De videorecorder!

Dit apparaat is precies wat je nodig hebt.

Wie kent het niet,

dat je niet kunt kiezen of je vanavond Nederland 3 of RTL 4 kijkt?

Met dit apparaat hoef je nooit meer te kiezen!

Wie kent het niet,

dat je niet thuis bent als je favoriete serie op tv is, en je daardoor de hele clou mist?

Met dit apparaat hoef je nooit meer iets te missen!

Het is heel eenvoudig:

doe er een lege videoband in,

stel in welk programma je wilt opnemen,

en voortaan kijk je alles op je eigen tijd!

Ideaal toch?!

Die videorecorder had natuurlijk ook wel wat nadelen.

Instellen welk programma opgenomen moest worden, was best een ingewikkeld klusje.

De beeldkwaliteit liet wel eens wat te wensen over, het was in ieder geval geen full-HD.

En met wat pech begon het programma 10 minuten later dan in de tv-gids stond,

en als je daar niet van tevoren al rekening mee hield,

kwam je er aan het einde van een film van 2 uur achter

dat de ontknoping niet meer op de band stond...

dia 2 – Netflix

Wie gebruikt zijn videorecorder eigenlijk nog? Nou?

Ik vermoed dat de meeste videorecorders al op de vuilnisbelt terecht zijn gekomen,

en de overige videorecorders staan in een vergeten hoekje op

zolder.

De videorecorder is maar een achterhaald ding.

Eerst werd hij ingehaald door de dvd-recorder, maar die is inmiddels ook al ingehaald door Youtube, Netflix en NPO-gemist.

Je kunt alles op je eigen tijd kijken, zonder de nadelen van de videorecorder.

dia 3 – platte aarde

De videorecorder is een achterhaald ding, iets van vroeger.

Maar wat voor de videorecorder geldt, geldt ook voor de dingen die we weten.

Vroeger, dan moet je een paar honderd jaar terug in de tijd, wisten mensen heel zeker dat de wereld plat was.

Als je te ver zou varen met je bootje, zou je van de wereld af vallen!

Inmiddels weten we wel beter: je kunt niet van de wereld afvallen, want de wereld is rond.

Zoals Herman Finkers het zegt: 'de wereld is rond, zo rond als een pannenkoek'.

Hoe dan ook: niemand gelooft nog dat de aarde plat is, dat is een achterhaalde manier van denken, de wetenschap heeft bewezen dat de aarde rond is.

dia 4 – heeft wetenschap geloof ingehaald?

En daarmee komen we bij het onderwerp van vanmiddag.

De wetenschap heeft sinds de ontdekking dat de wereld rond is ook niet stilgezeten.

We weten veel meer over de wereld dan vroeger.

Zo veel, dat de vraag opkomt:

kun je eigenlijk nog wel in God geloven met alles wat wij weten?

Is geloven niet ook zo'n achterhaald ding?

Heeft de wetenschap geloof niet gewoon ingehaald?

1. Heeft wetenschap geloof ingehaald?

dia 5 – heeft wetenschap geloof ingehaald? (sterren)

We hebben vanmiddag al gezongen uit Psalm 19:

'het ruime firmament maakt wijd en zijd bekend
Gods werk en grote macht.'

Het is een heel oud lied, geschreven door David,
en de woorden zijn natuurlijk wel een beetje ouderwets.
Ik bedoel, 'firmament', wie zegt dat nou nog,
zo van: 'weet je, ik zat laatst dat firmament te bestuderen...'
Maar het is een heel herkenbaar lied.
Het gaat over kijken naar de sterren.
Als het donker en helder is,
en je even de stad uitgaat naar een plekje zonder
lantaarnpalen,
dan kun je de sterren zien.
Eerst zie je er een, dan opeens zie je er nog tien,
en voor je het weet kun je ze niet meer tellen.
Sterren, miljarden kilometers verderop in het heelal.
Dan voel je je klein.
Wat een grote God die dat gemaakt heeft!
Want dat hebben we gelezen in Genesis 1:
op de vierde dag maakte God de zon, de maan en de sterren.

Maar de wetenschap heeft een heel ander verhaal over hoe het
heelal is ontstaan.

Het is het verhaal van de oerknal.

Kijk maar even mee:

dia 6 – filmpje

dia 7 – wetenschap: oerknal en evolutie

Je zou kunnen zeggen: dit is het scheppingsverhaal van de
wetenschap.

Even heel kort: 13,7 miljard jaar geleden was er een enorme
ontploffing,

en daardoor is het heelal ontstaan.

Dat heelal heeft zich razendsnel uitgebreid,

er ontstonden sterrenstelsels en planeten.

Zo ontstond ook de planeet aarde.

Op aarde ontstond leven, en dat leven ontwikkelde zich,

van eencellige diertjes tot alle levensvormen die er vandaag

zijn.

Ik vertel het nu heel erg kort,
en natuurlijk kun je heel veel vragen hierbij stellen,
maar: volgens wetenschappers hebben we op veel van die vragen
ook een antwoord.

dia 8 – kun je de bijbel nog geloven?

Kun je Genesis 1 nog wel geloven als wetenschappers iets heel
anders zeggen?

Hebben zij niet gewoon aangetoond dat de bijbel niet klopt?

Onder dat filmpje op Youtube staan allemaal opmerkingen,
en één daarvan is: 'dit filmpje heeft alle antwoorden op het
leven'.

Nu zouden echt niet alle wetenschappers dat nazeggen,
maar ze zijn er wel degelijk!

Wetenschappers die zeggen:

'nu weten we hoe het écht is gegaan.

Het is tijd om te stoppen met God: die sprookjes hebben we
niet meer nodig.

De wetenschap geeft een antwoord op alle grote vragen van het
leven:

wie ben ik, waarom ben ik er, waar ga ik naar toe?

Je bent er door het toeval, dus geniet er vooral van!'

2. Wat zegt de wetenschap?

dia 9 – wat zegt de wetenschap?

Is het zo, heeft de wetenschap het geloof inderdaad ingehaald?

Dan moeten we naar twee dingen beter gaan kijken:

naar de wetenschap en naar wat de bijbel zegt.

Laten we beginnen met de wetenschap:

wat kan de wetenschap wel en wat kan de wetenschap niet
zeggen?

dia 10 – schepping onderzoeken is goed (telescoop)

Christenen doen wel eens negatief over de wetenschap:

'prima dat mensen de natuur willen onderzoeken,

maar ze moeten afblijven van wat God zegt!'

Maar wist je dat de moderne wetenschap met christenen is

begonnen?

Als je gelooft dat de krachten van de natuur goden zijn, dat overal in de natuurlijk goddelijke krachten zitten, dan láát je het wel om daar onderzoek naar te doen: dat is de goden verzoeken!

Maar christenen geloven iets anders: alles wat je ziet is door God gemaakt.

Daarom is het helemaal niet gevaarlijk om de schepping te onderzoeken, sterker nog: door je in de schepping te verdiepen, leer je God beter kennen!

Zoals Psalm 19: als je naar de sterren kijkt, kom je onder de indruk van God.

Laten we ook niet doen alsof wetenschappers dom zijn!

Wat je nu moet met die oerknal en evolutie,

daar komen we zometeen nog wel op,

maar het is niet eerlijk om het belachelijk te maken.

Wetenschappers zijn over het algemeen slimme en nieuwsgierige mensen,

die vragen stellen bij alles wat ze zien,

en daar vaak ook antwoorden op hebben gevonden die we elke dag dankbaar gebruiken.

dia 11 – wetenschap gaat niet over de levensvragen

Maar: over de grote vragen van het leven kan de wetenschap niets zeggen.

Op school had ik een docent scheikunde die zei:

‘scheikunde is een prachtig vak,

maar over de echt belangrijke dingen leer je bij scheikunde niets,

dan moet je bij filosofie en theologie zijn.’

Dat is natuurlijk niet echt reclame voor je vak, ook al is scheikunde inderdaad prachtig.

Maar hoe langer ik over die uitspraak nadacht,

hoe meer ik er achter kwam dat hij gelijk had:

de wetenschap kan niets zeggen over de dingen die écht

belangrijk zijn.

De wetenschap weet niets over zin, over liefde en over goed en kwaad.

Voor dat soort dingen moet je bij God zijn.

Wetenschappers die zeggen dat de wetenschap geloof heeft ingehaald,

gaan hun boekje te buiten.

Zij geloven in toeval in plaats van God, maar het is onmogelijk om dat te bewijzen!

Dat is geen wetenschap meer, maar geloof.

Wetenschappers kunnen van alles zeggen over h oe deze wereld zich heeft ontwikkeld,

maar niet over wie of wat daar achter zit.

Wetenschappers kunnen alles in het heelal onderzoeken,

maar God is geen onderdeel van het heelal, hij heeft het gemaakt.

3. Wat zegt Genesis 1?

dia 12 – wat zegt Genesis 1?

Dat was de wetenschap, nu de bijbel:

wat zegt Genesis 1 wel en niet?

En dan is het goed om even te bedenken

dat Genesis 1 is geschreven toen de moderne wetenschap nog niet bestond.

Genesis 1 is niet bedoeld om onze wetenschappelijke vragen te beantwoorden.

Misschien is de bijbel over de schepping wel wat minder duidelijk dan je denkt.

dia 13 – moeilijke vragen bij Genesis 1

We zijn net gestopt bij Genesis 2:4,

maar als je dan even doorleest in Genesis 2,

staat daar opeens een andere versie van de schepping!

Dan staat er dat er nog helemaal niets op aarde groeide,

en dat God toen de mens maakte.

En even verderop staat dat het niet goed is dat de mens alleen is,

en dat God daarom de dieren maakte.

De volgorde is heel anders dan in Genesis 1!

Dan denk ik: blijkbaar gaat het niet om de volgorde.

Bij Genesis 1 zelf kun je allerlei vragen stellen:

hoe kan het dat eerst het licht wordt gemaakt, en daarna pas de zon en de sterren?

Er staat dat de maan ook licht geeft, maar dat klopt toch helemaal niet?

De maan geeft zelf geen licht, maar weerspiegelt het licht van de zon.

En die koepel die het water moet verdelen tussen de hemel en de aarde, wat is dat?

Onze vliegtuigen en raketten zijn hem in ieder geval nog nooit tegengekomen.

dia 14 – verschillende manieren om te lezen

Als je Genesis 1 leest als een verslag van het begin, kom je met allemaal van dat soort lastige vragen in aanraking.

Maar je kunt het ook anders lezen:

als een soort gedicht, een soort lied.

In een verslag moet je dingen altijd heel precies zeggen, maar in gedichten gaat het daar niet om:

door het beeldend te vertellen, komt het dichterbij.

Zo zou je Genesis 1 ook kunnen lezen.

Het gaat me er nu niet om te zeggen hoe je Genesis 1 moet lezen:

je kunt het lezen als verslag en als gedicht,

en voor beide is wel wat te zeggen, maar ook wel wat tegen te zeggen.

Wat ik vooral wil zeggen:

wees voorzichtig met grote uitspraken over hoe God de wereld gemaakt heeft.

Want voor je het weet zeg je niet meer wat in de bijbel staat, maar wat jij dént dat in de bijbel staat.

4. Ruimte voor verschil!

dia 15 – ruimte voor verschil!

Even terug naar het thema: geloof en wetenschap.

Heeft de wetenschap het geloof achterhaald?

Is geloven als een videorecorder, iets van vroeger?

Het antwoord is... Nee!

Maar dat zal, hoop ik, niemand meer verrassen.

dia 16 – Topnerd Tycho

Maar hoe zit het dan met die twee versies van het begin, de versie van Genesis 1 en de versie van de oerknal en evolutie?

Kun je als christen geloven dat de wereld door de oerknal is ontstaan?

Een tijdje geleden verscheen het kinderboek “Het geheime logboek van topnerd Tycho”, geschreven door Corien Oranje en de christelijke topwetenschapper Cees Dekker.

Volgens dat boek heeft God de wereld gemaakt door de oerknal en evolutie.

Uiteraard waren er ook mensen het helemaal oneens met dat boek,

en zo zijn er weer heel wat discussies gevoerd.

Wat moet je daar mee?

dia 17 – we hebben niet alle antwoorden

Ik zou zeggen: geef elkaar vooral ruimte om verschillend te denken!

De wetenschap heeft niet alle antwoorden, maar de bijbel geeft ook niet alle antwoorden.

Misschien is het wel zo dat God de oerknal heeft gebruikt om de wereld te maken, misschien ook niet.

Misschien heeft God de wereld wel in precies een week gemaakt, misschien ook niet.

Ik weet het gewoon niet.

In de kerk zijn we volgens mij niet zo gewend om dat antwoord te geven:

we willen graag duidelijkheid, weten waar we aan toe zijn.
Maar het is helemaal niet erg om het soms ook niet te weten,
of om van mening te verschillen.

Ik moet dan altijd denken aan Job.

God vraagt aan Job: 'waar was jij toen ik de aarde maakte?

Vertel het maar, als je zoveel weet.

Wie heeft de grenzen en de maten van de aarde bepaald?

Dat weet jij vast wel!

Waarop is de aarde gebouwd?

Wie heeft de eerste steen van de aarde gelegd?

Toen dat gebeurde, juichten de sterren van vreugde,
en alle engelen zongen een lied.'

De sterren en de engelen waren erbij, maar Job niet,
en jij ook niet, en ik ook niet.

dia 18 – geloof hangt niet van wetenschap af

Ik kan niet beoordelen of de theorie van de oerknal en
evolutie klopt.

Dat is een vraag voor natuurwetenschappers, en dat ben ik nu
eenmaal niet.

En zelfs natuurwetenschappers kunnen niet meer zeggen dan dat
het waarschijnlijk is,

want 100% zekerheid krijgen ze nooit.

Wat ik wel weet, en dat is mijn vak,

is dat als die theorie van de wetenschap blijkt te kloppen,
dat het geloof dan nog niet achterhaald is!

Geloof hangt niet af van wat wetenschappers nu weer ontdekken.

5. Geen toeval maar gewild!

dia 19 – geen toeval maar gewild!

Ik heb het nu veel gehad over dingen die we niet weten.

Dat heb je nu eenmaal met zo'n onderwerp...

Maar ik wil graag afsluiten met wat we wel weten!

Genesis 1 staat niet in de bijbel als lastig hoofdstuk,
maar een hoofdstuk met een duidelijke boodschap:

je bent niet ontstaan door het toeval maar door God gewild!

dia 20 – je bent geen toevallig ongelukje

God zit achter deze wereld.

Het heelal is niet toevallig ontstaan,

de aarde is niet toevallig ontstaan,

leven is niet toevallig ontstaan,

jij bent niet toevallig ontstaan!

Sterker nog: de mens is volgens God het hoogtepunt van de schepping.

Volgens sommige wetenschappers zijn mensen niet meer dan een klomp atomen

waar allerlei elektrische stroompjes doorheen jagen.

Het leven heeft dan helemaal geen zin, heeft geen doel,

je bent er nu eenmaal dus je moet er maar het beste van maken.

dia 21 – je bent mens: het mooiste van de schepping (kroon)

In Genesis 1 zegt God iets heel anders tegen jou:

‘Ik sta aan het begin.

Kijk maar om je heen,

wat je ook ziet: ik heb het gemaakt.

Vind je het niet indrukwekkend?

Voel je je klein als je al die sterren ziet?

Maar het mooiste wat ik gemaakt heb,

dat zijn niet de sterren, de planeten en de aarde,

dat zijn ook niet de bomen, de rotsen en de zee,

het zijn niet de vissen, de vogels of de leeuwen,

nee, niets kan op tegen jullie, mensen.

Ik heb het gemaakt voor jullie, ook voor jou!

Ik wilde jou op mijn wereld, en ik wil met je verder!’

Wat een God hebben wij!

Amen.

Genesis 11:6-7 – Leven in Gods wereld: techniek

Een leven zonder techniek is ondenkbaar. Wat kunnen mensen veel! Het is een geschenk van God. Maar veilig ben je alleen bij God zelf, niet bij de techniek.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: GKB Gezang 146 : 1, 2 en 3

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 8 : 3, 4 en 5

Gebed

Zingen: GKB Gezang 23

Lezen: Genesis 11 : 1 – 9

Zingen: Psalm 33 : 3, 4 en 5

Preek over Genesis 11 : 6 – 7

Zingen: Opwekking 684

Lezen wet

Zingen: LvK Lied 473 : 1, 2, 4 en 5

Gebed

Collecte en luisterlied 'What the Lord has done in me'

Zingen: LvK Lied 483 : 1, 2 en 4

Zegen

Leven in Gods wereld: techniek

Introductie serie

Wat heeft God met het gewone leven te maken?

Je kunt dan denken aan hoe je elke dag met God leeft.

Je kunt dan denken aan hoe je met mensen omgaat.

Maar er is nog iets: je leeft middenin Gods wereld.
Gods grote verlossingsplan gaat ook over de wereld!
Deze weken staan we stil bij het leven in Gods wereld.
Bij natuur, techniek, muziek, arbeid en milieu.
Vandaag: de techniek.
We lezen Genesis 11:1-9.

Inleiding

dia 1 – gezichtsherkenning

Een opvallend berichtje in de krant deze week.

Een bedrijf in Amerika heeft een computerprogramma ontwikkeld, speciaal voor kerken.

Het is een programma om bij te houden wie in de kerkdiensten komen.

Bij de ingang moet de kerk een camera ophangen, en van iedereen die de kerk inloopt wordt een foto gemaakt.

Die foto wordt dan vergeleken met de foto's die op de computer staan.

Als de computer je herkent, krijg je een vinkje bij je naam: aanwezig.

Een mooi staaltje techniek toch?

Als iemand dan een paar weken niet in de kerk is geweest, weet de kerkenraad dat direct, en kan even bellen:

'hé, hoe is het met je, we hebben je al een tijdje niet gezien.'

O nee, dat is natuurlijk wel heel ouderwets.

Misschien zit er ook wel een functie op dat programma dat als iemand drie weken niet in de kerk is geweest, dat hij dan automatisch een berichtje via facebook krijgt.

Of dat je een uur voor de kerkdienst begint, even een herinnering krijgt:

'tijd om op te staan, over een uur word je in de kerk verwacht.'

Dat is techniek zoals het bedoeld is:

het neemt ons werk uit handen.

Niemand hoeft meer om zich heen te kijken of hij mensen mist,

de computer houdt het bij, zodat wij ons volledig op de dienst kunnen richten.

De computer is trouwens ook nog eens veel betrouwbaarder dan mensen,

hij ziet niemand over het hoofd.

De mogelijkheden zijn eindeloos.

dia 2 – camera

Aanschaffen dan maar.

Niemand tegen?

Ik wel...

Ik hoop van harte dat dit programma een grote flop wordt.

Ik vind het eng en onpersoonlijk.

Eng: je wordt overal in de gaten gehouden, je houdt geen privacy over.

Big Brother is watching you.

Straks wordt je nog afgerekend op het aantal vinkjes bij je naam.

En onpersoonlijk: zo'n programma ziet niemand over het hoofd, maar ik wil niet door een computer gemist worden, ik wil dat mensen mij missen en spontaan reageren.

Dat programma mogen ze houden, daar in Amerika!

dia 3 – leven in Gods wereld: techniek

Dit programma is maar een klein voorbeeld van de mogelijkheden van moderne techniek.

Techniek is overal en de mogelijkheden lijken onbeperkt.

Maar hoe ga je daar nu op een goede manier mee om?

En wat heeft God ermee te maken?

Daar gaat het vanochtend over.

1. Onbeperkte mogelijkheden

dia 4 – onbeperkte mogelijkheden

Stel je eens voor dat iemand uit de middeleeuwen bij ons op bezoek komt.

Hij komt ogen tekort.

Onze wereld is in een paar honderd jaar zo veranderd!

Wij kunnen dingen waar toen zelfs niemand over fantaseerde.

Als je iemand een bericht wilde sturen,
was de snelste manier een koerier op een paard.
Nu is je e-mail aan de andere kant van de wereld zodra je op
'verzenden' klikt.
Iemand uit de middeleeuwen moet wel denken dat wij alles
kunnen.
En we geloven zelf ook graag dat onze mogelijkheden onbeperkt
zijn.

dia 5 – Babel: onbeperkte mogelijkheden door techniek

Wij zijn niet de eersten.

Duizenden jaren geleden dachten de mensen in Babel er net zo
over.

Over hen gaat het in Genesis 11.

Deze mensen zoeken een plek om te gaan wonen,
en komen terecht in de regio Sinear, dat hoort nu bij Irak.
Het ligt tussen de twee grote rivieren, de Tigris en de
Eufraat, vruchtbaar gebied.

Hier willen deze mensen blijven en ze bouwen een stad.

Dan komt de techniek om de hoek kijken.

Er zijn allemaal manieren om huizen te bouwen.

Het makkelijkste is om te bouwen met materialen die je
tegenkomt.

Hout bijvoorbeeld, of grote keien.

In Babel pakken ze het anders aan:

ze gebruiken klei om blokken van te bakken.

Daar is al heel wat techniek voor nodig!

Ze moesten bijvoorbeeld ovens hebben om de klei in te bakken.

Doordat ze gebruik maakten van moderne techniek,
konden ze veel hoger bouwen.

Stenen die je zelf bakt, zijn recht, hebben geen gekke vormen.
Zulke stenen staan heel stevig op elkaar.

En dan is er van alles mogelijk.

Een hoge toren bijvoorbeeld, tot in de hemel.

Die toren staat voor onbeperkte mogelijkheden.

De toren moet de mensen beroemd maken
en ervoor zorgen dat ze bij elkaar blijven.
Bij de toren ben je veilig.
Daar ligt de wereld aan je voeten.
Daar heb je God niet meer nodig, want je kunt alles zelf.
Dat ziet God ook: 'alles wat ze van plan zijn', zegt hij,
'ligt binnen hun bereik.'

dia 6 – wij kunnen nog veel meer!
Het lijkt wel alsof het over vandaag gaat.
Alles wat we willen ligt binnen ons bereik.
Onze wolkenkrabbers zijn nog hoger dan die toren van Babel.
The sky is the limit.
Maar we kunnen nog veel meer.
De laatste 200 jaar zijn er zulke grote stappen gemaakt.
Zo'n 200 jaar geleden werd de stoomtrein uitgevonden.
Daarna ging in sneltreinvaart verder.
Auto's, vliegtuigen, ruimtevaart.
Telefoons, computers, internet.
We kunnen mensen in leven houden,
die vroeger nog ten dode waren opgeschreven.
De ene na de andere ziekte wordt uitgebannen.
Met kanker gaan we dat ook doen, als ik het KWF moet geloven:
'dichter bij de dag dat niemand hoeft te sterven aan kanker',
zo staat het op hun website.

Techniek is overal, niet weg te denken.
Het maakt ons leven beter en aangener.
En alles wat nog niet goed is,
daarvan verwachten we dat de techniek met een oplossing komt.
We kunnen het leven naar onze hand zetten,
en daarom hebben we God niet meer nodig.
Onze mogelijkheden zijn onbeperkt.

2. God beschermt tegen onszelf

dia 7 – God beschermt tegen onszelf
Daar denkt God het zijne van.
Hij weet wel beter.

Mensen zijn niet onbeperkt, dat is alleen God.
En als de mensen denken dat ze alles kunnen,
zijn ze een gevaar voor zichzelf.
Daarom beschermt God ons tegen onszelf.

dia 8 – techniek kan nooit tegen God op
God ziet hoe de mensen daar in Babel bezig zijn.
Hij daalt af om een kijkje op aarde te nemen.
Ze kunnen wel denken dat ze met hun toren bij God kunnen
komen,
maar God moet toch echt zelf naar beneden komen.
Het is alsof hij vanuit de hemel naar beneden kijkt, en denkt:
'waar zijn ze toch mee bezig?'
Voor God is het maar een klein torentje.

Toch ziet God ook hoe gevaarlijk deze toren is.
Mensen die denken dat hun mogelijkheden onbeperkt zijn,
zijn een gevaar voor zichzelf en de mensheid.
Daarom grijpt God in met die beroemde spraakverwarring.
Daar hebben we dus ook het Fries aan te danken...
God brengt chaos en de bouw wordt gestaakt.
Met geen mogelijkheid kunnen de mensen tegen God op.

dia 9 – God beschermt tegen te veel van techniek verwachten
Die spraakverwarring is een straf.
God had gezegd dat de mensen zich over de aarde moesten
verspreiden,
maar ze gingen juist zo dicht mogelijk bij elkaar wonen.
Nu dwingt hij hen om zich te verspreiden.
Maar hij doet het vooral om hen te beschermen.
Als God nu niets doet, is dit nog maar het begin.
Dan gaat de mens steeds meer op zijn mogelijkheden vertrouwen.

God wil ons beschermen tegen de gedachte
dat wij de wereld naar onze hand kunnen zetten.
Dat wij voor alle problemen een oplossing kunnen vinden
en van de wereld een betere plek kunnen maken.
Een blik op het nieuws is genoeg om te weten dat dat niet zo

is.

Een leven zonder internet is haast niet meer denkbaar,
maar ondertussen gebruikt ISIS datzelfde internet om jonge
moslims

te vergiftigen met hun gevaarlijke ideeën.

En voor je het weet, hebben wij de wereld niet meer in de
hand,

maar neemt de techniek ons over.

In dezelfde krant als waar ik las over die gezichtsherkenning
in kerken,

stond ook een artikel over intelligente wapens.

We kunnen oorlogen gaan voren met robotsoldaten,
die zelf bedenken wie ze neerschieten.

Je moet er niet aan denken dat zulke techniek in verkeerde
handen belandt,

maar dat gaat wel gebeuren...

Nee, de techniek brengt de hemel niet op aarde,
geeft ons geen veiligheid.

Dat kan God alleen.

dia 10 – God beschermt door Jezus

Het is maar goed dat God toen ingreep met die
spraakverwarring.

Maar waarom laat hij ons nu wel onze gang gaan?

We zijn nog veel verder dan ze in Babel waren.

Waarom laat God dat gebeuren?

Wordt het niet eens tijd voor een nieuwe spraakverwarring?

Ik weet niet waarom God nu niet ingrijpt.

Misschien is dat een straf:

dat God het erop aan laat komen, ons onze gang laat gaan.

Ik weet het niet.

Ik weet wel iets anders.

God is nog een keer afgedaald naar de aarde.

Als een baby kwam hij midden in de chaos,

midden in de puinhopen die wij ervan gemaakt hebben.

Jezus zet geen rem op onze mogelijkheden.

Hij heeft wel over een nieuwe wereld, het koninkrijk van God.
Hij wil ons verlossen van onze puinhopen.
Hij komt nu niet met chaos, maar met verlossing.
Hij komt nu niet met verdeeldheid,
door de Geest klinkt het evangelie juist in alle talen.

3. Techniek afschaffen?

dia 11 – techniek afschaffen?

We kunnen de techniek maar beter afschaffen...

Techniek is gevaarlijk,

het geeft een vals gevoel van veiligheid, dat je zelf God bent.

Dus: auto naar de sloop,

telefoon door het toilet spoelen

en je computer ritueel verbranden?

dia 12 – techniek afschaffen: het kan niet

Nee, dat is niet de bedoeling.

Het kan ook helemaal niet.

Als je de techniek afschaft, houdt je niets over.

Geen huis, zelfs geen tent, je moet onder open hemel slapen.

Je kunt dan zelfs geen zakmes gebruiken om te overleven.

Zelfs de meest fanatieke survivalaars kunnen niet zonder...

Je zou ook al snel nieuwe technieken ontwikkelen,

om het je wat gemakkelijker te maken.

dia 13 – het hoeft niet

Techniek afschaffen, het hoeft ook helemaal niet.

Aan het begin van deze dienst zongen we uit Psalm 8.

In de onberijmde versie staat:

‘u hebt hem bijna een god gemaakt,

hem gekroond met glans en glorie,

hem toevertrouwd het werk van uw handen

en alles aan zijn voeten gelegd.’

God heeft ons mogelijkheden gegeven,

God vertrouwt ons zijn wereld toe om ermee aan de slag te gaan.

Juist christenen hebben alle redenen om techniek te gebruiken:

de natuur zelf is niet goddelijk, God geeft ons juist opdracht om het te ontwikkelen!

dia 14 – Jesaja 28 : 24 – 29

Een heel mooi gedeelte over techniek staat in Jesaja 28.

Ik lees vers 24 tot 29 voor.

“Als een boer zaaien wil, ploegt hij dan alle dagen?

Blijft hij voren trekken in zijn land?

Als hij het land geëffend heeft,

strooit hij toch komijn en karwij,

zaait tarwe in rijen, gerst in vakken

en spelt langs de rand van zijn akker?

Het is zijn God die hem daarin onderricht,

die hem leert wat hij moet doen.

Zo dorst men komijn niet met een dorsslede

en over karwij rolt men geen wagenrad;

komijn wordt met een stok uitgeklopt

en karwij met een roede.

Graan moet voor brood worden fijngemalen;

maar een boer blijft niet eindeloos dorsen:

hij stuurt zijn paarden en het wagenrad eroverheen,

maar hij laat het niet verpletteren.

Ook dit vindt zijn oorsprong

bij de Heer van de hemelse machten:

zijn beleid is wonderbaarlijk

en hij volvoert het in grote wijsheid.”

Dit gedeelte staat vol techniek: de dorsslede, een wagenrad, stok en roede.

En dan staat er dat God de boer lesgeeft hoe hij die techniek moet gebruiken.

God is dus echt geen vijand van techniek!

dia 15 – techniek gebruiken, niet vertrouwen

Het gaat mis als wij denken dat we door de techniek wel zonder God kunnen,

dat de wereld aan onze voeten ligt.

Dat kan de techniek niet waarmaken,

en je hoeft echt geen christen te zijn om dat te zien.

Neem bijvoorbeeld de auto:

een geweldige uitvinding om snel grote afstanden af te leggen.
Maar elk jaar maak het verkeer duizenden dodelijke slachtoffers.

Nu denken we dat we er wat op bedacht hebben: de zelfrijdende auto.

Maar, ook afgelopen week in het nieuws, auto's kunnen gehackt worden.

Iemand kan dan dus op afstand jouw auto overnemen.

Zo zal de techniek altijd weer nieuwe problemen oproepen.

God heeft techniek gegeven om te gebruiken,

niet om er je vertrouwen op te stellen.

Je bent niet veilig bij de techniek, maar bij God.

4. Techniek tot Gods eer

dia 16 – techniek tot Gods eer

Techniek is overal.

Thuis, op straat, in het ziekenhuis, hier in de kerk.

Hoe ga je daar nou goed mee om?

Je mag techniek gebruiken om God mee te loven.

En dan gaat het vooral om je houding:

wees ontspannen, bescheiden, respectvol en verwonderd.

Als christen kun je hierin verschil maken.

dia 17 – wees: ontspannen

Wees ontspannen.

Het mooie van christen-zijn is dat je alle tijd hebt:

je hebt de eeuwigheid op de nieuwe wereld die Jezus brengt.

Er zijn dingen in het leven die best beter kunnen.

Maar bij God is het pas echt beter.

Je kunt kapitalen besteden aan de nieuwste techniek,
maar stel jezelf ook de vraag: heb ik het wel nodig?

Wat laat je zien met je auto of telefoon,

dat het altijd beter en sneller moet,

of dat er meer is dan de nieuwste techniek?

dia 18 – bescheiden

Wees bescheiden.

Techniek kan ons leven wat makkelijker maken, niet meer en niet minder.

Verwacht niet te veel van de techniek,
dan gaat de techniek juist jou beheersen.

Een voorbeeld: de ANWB waarschuwde laatst in een persbericht om op vakantie niet afhankelijk te zijn van je telefoon.

Als je dan je telefoon kwijt bent, of hij doet het niet meer, zit je in de problemen.

De telefoon is heel handig, maar ook niet meer.

Zorg dat je bijvoorbeeld belangrijke nummers uit je hoofd weet,

of ze ergens hebt opgeschreven.

Of iets heel anders, ik noemde het al, het KWF.

Fantastisch wat zij doen aan onderzoek naar kanker en hoe mensen daardoor genezen kunnen worden.

Doneren, een Samenloop houden, geweldig.

Maar niet die grootspraak: 'dichter bij de dag dat niemand hoeft te sterven aan kanker.'

Die dag brengt God alleen!

Wees bescheiden: verwacht je verlossing niet van techniek, techniek is ook maar beperkt.

dia 19 – respectvol

Wees respectvol.

Dat is onderwerp voor een preek apart,
dat wil ik in deze serie ook nog doen.

Houdt rekening met het milieu en je medemens, die door God gemaakt zijn.

De wereld is niet van jou of mij, maar van God.

Een mooi voorbeeld vind ik de Fairphone:

een smartphone waarbij geprobeerd is het milieu zo min mogelijk te belasten

en de medemens zo min mogelijk uit te buiten.

Ja, 'zo min mogelijk', want het blijkt op dit moment niet te kunnen...

Dus bedenk wat voor gevolgen de techniek die je gebruikt heeft voor de wereld en voor anderen.

dia 20 – verwonderd

En wees verwonderd.

Wat heeft God ons veel mogelijkheden gegeven!

Laten we God ervoor danken.

Dank God voor je smartphone,

dank God voor het infuus,

dank God voor de geluidsinstallatie hier in de kerk.

Dank God ook voor de uitvinders van die dingen.

We leven op Gods wereld,

en die wereld mogen we verder ontwikkelen.

Dan lijkt je een beetje op God, die je naar zijn beeld gemaakt heeft.

Dan ben je creatief tot zijn eer, net als hij.

Amen.

Genesis 29-31 – Mensen vallen tegen, God juist niet (met Samen GROEI-en)

Micha-zondag

Preek bij ons [jaartheema](#) 'Leren van Gods liefde'

Liturgie

Voorzang Gez 38.1.2.4 (canon)

Stil gebed

Votum

Zegengroet

Zingen Ps 97,1.3.5

Gebed

Lezen uit de Bijbel:

– Genesis 29,1-5 en 9-12 en 14-21 en 30-32

– Genesis 30,1-3 en 22-28

– Genesis 31,7b-16

Zingen Ps 21,3.4

Preek over Genesis 29-31 vanuit 31 vers 12b-13

Zingen: Ps 46,1.2.4

Als wetslezing: Jacobus 1,19-27 en Jacobus 2,8-17

Zingen: [‘Heer leer ons recht te doen’](#)

Gebed

Collecte

Zingen Opw 378 / EL 213 Ik wil jou van harte dienen

Zegen

Opmerkingen:

– Bij deze preek is een [‘Samen GROEI-en’](#) (een samenvatting met verwerkingsvragen) beschikbaar;

– Deze preek is eigenlijk niet in een kerkdienst te gebruiken zonder de bijbehorende pp-presentatie

– Ik vind het prettig om het even van te voren te horen wanneer deze preek ergens in een kerkdienst gelezen wordt. In mijn mailbox past altijd nog wel een mailtje: hansburger@filternet.nl

Preek over Genesis 29-31 (vooral 31,12b-13) – Mensen vallen tegen, God juist niet

1. Lees je mee met ons bijbelleesrooster? Dan ben je deze week in Genesis de verhalen over Jacob tegengekomen. Op startzondag zijn we het jaarthema begonnen met Psalm 119,105: kennen jullie de tekst uit je hoofd?

['Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad']

Maar als je nu kijkt naar Genesis 29, 30, 31? Is dat nou een licht op je pad?

Hoe lees je die hoofdstukken?

Vanmorgen staan we daar met elkaar bij stil.

Stel je bent een roman aan het lezen – welk boek ben jij aan het lezen?

En je leest steeds één alinea, een paar regels. Dan es hier, dan es daar. Daar snap je niks van. Of je hebt een begeleidend boekje nodig om uit te leggen waar het nu weer over gaat.

Zo lezen wij de Bijbel vaak. Hap snap, dan hier een paar regels, dan daar een alinea. En dan heb je een begeleidend boekje erbij nodig. Dat noemen we dan een 'dagboekje'. Zo moet je Genesis eigenlijk dus niet lezen. Lees Genesis zoals je een roman leest!

Dan zie je bijvoorbeeld dat Genesis 29 lijkt op Genesis 24. [dia 1] Daar komt de knecht van Abraham aan bij een put. Er komt een meisje dat familie is, en zij zorgt voor water. Rebekka heet ze. Daar komt haar broer, Laban, afgerend op de rijke knecht. Er valt iets te halen!

Hier is het de zoon van Rebekka die bij een put komt. Opnieuw is er een meisje dat familie is – Rachel. Nu is het Rebekka's zoon die voor water zorgt. Weer komt Laban eraan gerend. Valt er weer iets te halen? Al snel merkt Laban dat het deze keer tegenvalt – Rebekka's zoon is een armoedzaaier, gevlucht om zijn eigen bedrog. Jammer!

Dit zie je als je het verhaal als geheel leest – zulke overeenkomsten zitten er meer in Genesis.

En lees goed wat er staat – bijvoorbeeld in de HSV, dan zie je

hoe woorden in het origineel steeds terugkeren. Zoals in het begin van Genesis 29. Hier wordt benadrukt dat Jacob en Laban familie zijn. [dia 2] Steeds komt terug 'Laban de broer van zijn moeder'. Drie keer, in vers 10. En daarna in 12 en 13: Jacob, de zoon van Rebekka. Jacob, de zoon van zijn zus.

Leer daarom lezen – het is niet voor niets dat de christelijke kerk altijd weer mensen wil leren lezen.

Zelf leren lezen en daar de tijd voor nemen is gewoon leuk, als het om de Bijbel gaat.

2. 'Het is duidelijk', zei Laban, 'dat je familie van me bent'.

Niet echt hartelijk. Eerder teleurgesteld.

Jacob brengt geen rijkdom mee, zoals die knecht van Abraham vorige keer. Als je ook vlucht omdat je je vader en je oudste broer bedrogen hebt...

Maar ja. Je bent familie... Dus ik kan je niet laten staan.

Hoor je trouwens de dubbele bodem? Je bent echt familie van me. De bedrieger Laban en de bedrieger Jacob.

Laban behandelt Jacob niet echt als familie. Vers 15 klinkt mooi (Naardense Bijbel): [dia 3]

omdat je mijn broeder bent
zou je mij moeten dienen om niet?

Meld mij toch wat je loon moet zijn!

Maar je familie voor je laten werken voor loon, dat doe je niet. En verder: Jacob had een zegen gekregen: volken zullen je dienen. Jij zult heer zijn over je broers, lees 27,29. Nu wordt Jacob zelf een dienaar die voor zijn geld moet werken.

Steeds is Laban onbetrouwbaar. Jacob vraagt zijn loon: zeven jaar werken voor Rachel – belachelijk lang, ook in die tijd.

Laban hapt toe, maar belooft niks concreets. [dia 4]

‘Ik kan haar beter aan jou geven dan aan een ander. Je kunt dus blijven.’

Als Jacob na 7 jaar werk om zijn vrouw moet vragen, krijgt hij Lea. De bedrieger wordt bedrogen.

Laban heeft Jacob te pakken. En hij laat het hem voelen ook.

Rachel trouwen? Dat betekent nog eens 7 jaar werken.

Jij, de jongste, bedonderde je oudste broer? [dia 5]

‘Het is hier niet de gewoonte om de jongste vóór de oudste uit te huwelijken.’

Het zal je niet weer lukken, mannetje. De oudste gaat voor.

En zo gaat het door.

In Genesis 30 wordt opnieuw loon vastgesteld. Jacob krijgt alle gespikkelde en gevlekte dieren. De mooie witte dieren in de kudde zijn voor Laban.

Maar wat doet Laban? [dia 6]

Maar nog diezelfde dag zette Laban de gestreepte en gevlekte bokken apart en de gespikkelde en gevlekte geiten, alles waaraan maar iets wits te zien was, en alle zwarte schapen, en hij stelde die dieren onder de hoede van zijn zonen. Hij bepaalde dat Jakob drie dagreizen bij hem vandaan moest blijven.

Laban maakt het Jacob onmogelijk om zijn loon uit de kudde te halen.

God zorgt er gelukkig voor dat de sterke dieren in de kudde in het bezit van Jacob komen. Lees het verhaal maar na.

God laat ons hier iets zien: Zie je hoe bedrog en leugen alles

kapot maken?

Daar kom ik straks nog op terug. Eerst iets anders.

3. Deze geschiedenis laat nog iets zien: alles kan een afgod worden.

Wat is een afgod?

Een afgod is niet zelf een god. Het hoort gewoon bij de schepping. Maar het gaat de plek van God innemen. Wordt het centrum van je leven. Je verwacht er dingen van die alleen God kan geven: rust, vrede, veiligheid, bescherming, voldoening.

Maar het is geen god. Dus het zal je teleurstellen.

Kijk maar in het verhaal. Laban – wat is zijn afgod? Laban is hebzuchtig. Zo kennen we hem al uit het verhaal van Abraham. Laban wil Jacob aan zich binden en hem laten werken. Hij bedriegt Jacob waar hij bij staat. Met als doel: zoveel mogelijk van Jacob profiteren voor zo weinig mogelijk geld. Ten koste van zijn eigen dochter Lea. Hebzucht, zegt de Bijbel is afgoderij. Laban denkt: als ik rijk ben, dan word ik gelukkig.

En Jacob? Lees Genesis 29,21 [dia 7]

Toen zei Jakob tegen Laban: 'De termijn is om. Geef me nu mijn vrouw, ik wil met haar slapen.'

Het staat er bijzonder expliciet. Nu wil ik Rachel, ik wil seks met haar!

Hij is in de ban van liefde en seks. Seks met Rachel, dat moet alles goed maken! Het maakt hem blind voor de valsheid van Laban. Laban maakt er misbruik van.

Lea – Jacob houdt niet van haar, haar vader heeft haar opgeofferd, knap is ze niet, iedereen kijkt naar haar zus. Maar ze verlangt naar erkenning en liefde van Jacob. Kinderen

zijn haar wapen – zo zal ze Jacob veroveren. Ze hoopt toch op geluk – het geluk van een gezin, met kinderen, en een man. Kinderen krijgt ze, meer niet. Jacob slaapt nauwelijks met haar, wel met Rachel. Vervulling vindt ze hier niet.

De kinderen die Lea wel heeft, ze maken Rachel stikjaloers. 'Ik wil ook een kind!' Kinderen worden een obsessie voor haar. Rachels afgod. Ze wordt er onuitstaanbaar van, het drijft haar en Jacob uit elkaar. Kijk in 30,1-2: [dia 8]

Omdat Rachel geen kinderen van Jakob kreeg, was ze jaloers op haar zuster. 'Geef mij kinderen,' zei ze tegen Jakob, 'anders ga ik dood!' Jakob werd kwaad en antwoordde: 'Ik ben toch zeker God niet? Hij onthoudt jou het moederschap!'

Zie je hoe afgoden teleurstellen?

En ons hart is een afgodenfabriek – van alles kunnen wij een afgod maken.

Ze eisen je aandacht op. Bij die afgod zoek je je blijdschap, je doet er alles voor, je geld gaat er naar toe.

Wat zijn jouw afgoden?

4. En die afgoden, de leugens, ze verzieken alle verhoudingen.

Laban maakt van zijn familielid een werknemer. Hij is niet te vertrouwen. Jacob is afhankelijk, dus hij moet het wel slikken. Maar een goede verhouding met Laban? Vergeet het maar!

En Lea? Denk je eens in. Je zus is knapper – ok, dat kan gebeuren. Maar wat doet je eigen vader dan? Op de bruiloft van je zus word jij samen met de bruidegom in een donkere kamer geduwd. Hij slaapt met jou! En als hij 's morgens wakker wordt – het afgrijzen staat op Jacobs gezicht: jij bent Lea!

Lekkere huwelijk heb je dan!

Je eigen bruiloft heb je niet gevierd, direct erna komt er weer een bruiloft, weer voor Rachel. En jij blijft voor altijd tweede keus. Altijd gaat Rachel voor. Jacob houdt van Rachel, jij wordt hoogstens geduld.

En kijk eens hoe dat gaat tussen de zussen.

Jacob hoor je nauwelijks. Die kiest de makkelijke weg. Zo nu en dan slaapt hij met een van zijn vrouwen, eerst twee, later vier, maakt er een zwanger. Meer hoor je niet van Jacob. Ondertussen vechten de vrouwen elkaar via hun baby's de tent uit.

Elke naam is een nieuw wapenfeit.

Wat zou Rachel gedaan hebben met de kinderen van Lea? Schelden, pesten, slaan?

Wat een gezin moet dat geweest zijn.

En dat staat niet voor niks in de Bijbel. God laat ons iets zien.

Zie je wat er gebeurt als mensen liegen en bedriegen?

Zie je hoe het misloopt als je namaakgoden hebt? Als niet de echte God je enige God is?

Kijk eens om je heen in ons land.

Het lijkt zo mooi: seksuele vrijheid, welvaart, marktwerking.

Maar het zijn afgoden – seks, hebzucht, geld, macht.

En waar leidt het toe?

Porno en kinderporno, groepsverkrachtingen, overspel, gebroken huwelijken, ongelukkige kinderen, hebzucht, een graaicultuur, het snelle geld in plaats van duurzame opbouw van een gezond bedrijf, overschatte aandelen, financiële producten die niemand meer begrijpt, torenhoge staatsschulden, een

financiële crisis, banken die omvallen.

De oorzaak: nepgoden. Afgoden.

Het is vandaag Micha-zondag.

Dat onze wereld een oneerlijke wereld is, instabiel, je kunt wijzen naar die politici in Den Haag en in Brussel. Naar de grote multinationals of banken.

Maar onrecht, leugen, misbruik, het begint bij ieder van ons in ons eigen hart: bij onze afgoden. Bij de afgoden van onze cultuur.

Leef met God, bekeer je tot God. Want echte bekering tot God – de enige God – is de enige echte oplossing.

5. Is God er dan?

Doet God dan iets?

God had zulke mooie dingen tegen Jacob gezegd, bij Bethel. Lees Genesis 28,14-15 [dia 9]

Je zult zo veel nakomelingen krijgen als er stof op de aarde is; je gebied zal zich uitbreiden naar het westen en het oosten, naar het noorden en het zuiden. Alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als jij en je nakomelingen. Ikzelf sta je terzijde, ik zal je overal beschermen, waar je ook heen gaat, en ik zal je naar dit land terugbrengen; ik zal je niet alleen laten tot ik gedaan heb wat ik je heb beloofd.'

Wat komt daarvan terecht?

Kinderen komen er, maar vraag niet hoe. En verder?

Trouwens, waarom zou God iets moeten met leugenaars, met mensen die nepgoden dienen?

Als iemand in Europa zich bekeert –een speculant, iemand die

oneerlijke handel drijft, iemand die zijn huwelijk kapot heeft gemaakt door vreemd te gaan. Waarom zou God luisteren?

Toch: door het verhaal heen blijkt God er te zijn.

God geeft kinderen. Als eerste aan Lea.

Laban merkt dat het goed met zijn bedrijf gaat.

Hij zegt zelf, in Gen 30,27: [dia 10]

ik heb uit verschillende tekenen opgemaakt dat de HEER mij omwille van jou heeft gezegend.

God zegent Laban, die hebzuchtige leugenaar.

Om Jacob.

Was Jacob zo bijzonder – gevlucht voor Esau die hij bedonderd had?

God zegent Laban, inderdaad, om Jacob, omdat hij Jacob beloofd had: ik zal je zegenen, ik zal je beschermen.

Misschien ken je het verhaal al heel lang en valt het je niet op.

Maar het is bijzonder!

God zegent ook Jacob.

God zegent ook Laban – om Jacob.

En in Christus, bereikt de zegen voor Jacob ook ons.

Moet je nagaan – God is niet hebzuchtig, bedondert je niet.

God zegent juist.

Kijk maar, Jacob vertelt dat hij ook bij Laban een droom gehad heeft.

En wat zegt God onder andere, Genesis 31,12 [dia 11]:

Kijk eens goed, alle bokken die de geiten bespringen zijn gestreept, gespikkeld of gevlekt, want ik heb gezien wat Laban je allemaal heeft aangedaan.

God zorgt er voor dat alle geitjes en lammetjes die geboren worden, gestreept zijn, en gespikkeld, en gevlekt. God pakt het bezit van Laban af, en geeft het aan Jacob.

God heeft gezien wat Laban Jacob allemaal heeft aangedaan.

God ziet het – het onrecht.

Bedenk dat, juist vandaag op Micha-zondag.

God ziet het als jouw onrecht wordt aangedaan.

God ziet het als jij anderen onrecht doet. In Nederland, of verderweg in de wereld.

God komt op voor slachtoffers van onrecht!

6. God is er! Sterker: God redt ons uit de zoi die wij er met elkaar van maken.

De oplossing voor onze wereld ligt niet in harde en grote woorden. In wraak en lik op stuk beleid. De oplossing is dat God ons bevrijdt.

God roept Jacob weg uit zijn slavernij, 31,13 [dia 12]

Ik ben de God van Betel, waar je een steen met olie hebt gewijd en waar je een gelofte hebt afgelegd. Kom, ga weg uit dit land en keer terug naar je geboorteland.

Terug naar het beloofde land. Terug naar Betel. Het huis van God. Weg van de afgoden. In Betel ruimen ze straks ook echt alle afgoden op.

Zo riep God Abram lang geleden juist bij zijn familie weg.

Nu roept God Jacob terug.

En tegen Jacob had God eerder al gezegd wat hij ook tegen Abraham heeft gezegd, 28,14: [dia 13]

In u en uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

In Jacobs zoon: Jezus.

Weet je van wie dat ook de zoon is? Van Lea, die niet knap was. Geminacht. Slachtoffer van haar familie.

Van de zoon bij wie Lea zei (Gen 29,35): [dia 14] toen ze haar vierde kind kreeg:

‘Nu zal ik de HEER loven!’ riep ze uit, en ze noemde hem Juda.

Lea, de moeder van Juda, wordt stammoeder van Jezus.

Wat is dat bemoedigend – God ziet ook Lea.

Juist uit Lea mag de beloofde redder geboren worden.

Via Lea bereikt Gods zegen de wereld.

Bijzonder toch?

In Jezus, de zoon van Juda, de zoon van Lea en Jacob, roept God ook ons.

Ik zie wat jou aangedaan is – als jou onrecht aangedaan is.

Maar ook: ik zie wat jij hebt gedaan, hoe anderen lijden door jou – als jij het zelf bent die onrecht doet.

Aan welke kant sta ik, sta jij – aan de kant van het recht, of aan de kant van het onrecht? Ben ik een dader, of een slachtoffer? En jij?

Maar beide roept God in Christus:

Ik heb gezien wat er allemaal gebeurd is.

Ik ben de God van Jezus Christus.

Trek weg uit deze wereld van onrecht en leugen en afgoden.

Bekeer je daarvan.

Volg alleen Jezus Christus, niemand anders.

Hij bevrijdt van alle zonde.

Zo is Gods rijk nabij!

Kom naar het beloofde land.

Het land van recht en vrede.

De nieuwe hemel en de nieuwe aarde – het land waar Jezus je brengt.